

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԵՎ ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ ԲԲԸ

FOUNDER AND PUBLISHER ARARATBANK OJSC

Խմբագրական խորհուրդ Editing Committee

խորհրդի նախագահ Chairman of the Committee

> Uշոտ Օսիպյան Ashot Osipyan

UPUPUSPUTAL PPD quintingui (unhuquih Chaiman of the Executive Board ARARATBANK OJSC

խորհրդի անդամներ Committee Members

Uամվել Ճզմաչյան Samvel Chzmachyan ՀPU նախագահ President of UBA

Դավիթ Հարությունյան Davit Harutyunyan

Ununusputuk ppg գործադիր տնօրենի տեղակա Deputy CEO of ARARATBANK OJSC

Ոինա Հարությունյան Rina Harutyunyan

Տիգրան Գալստյան Tigran Galstyan

Միքայել Հարությունյան Mikayel Harutyunyan

> Խմբագիր Editor

Աննա Բաղդասարյան Anna Baghdasaryan

Uppwqphg Proofreader

Սամվել Խաչատրյան Samvel Khachatryan

> Lnwqnnqutp Journalists

Շուշան Միրզոյան Shushan Mirzoyan Աննա Ազրոյան Anna Azroyan

Lncuwulumph,

Էդգար Դանղյան Edgar Danghyan

Դիզայնը Designed by

MAG DESIGN

Diners Club Magazine ամսագրում տպագրված նյութերի արտատայնան դեպքում եղումը պարտադիր է: The reference is mandatory, in case of citing or copying any materials published in the Diners Club Magazine.

Խմբագրության հասցեն՝ Ք. Երևան Պուշկինի 19 Հեռախոսահամար՝ /374 10/ 59-23-23 Էլեկտրոնային փոստ՝ pr@araratbank.am Editorial office: 19 Pushkin St., Yerevan Tel.: /374 10/ 59-23-23

Tel.: /374 10/ 59-23-23 E-mail: pr@araratbank.am

արասարելական Արևրի այերչակառարելությունը Ellada Eloquence of a fabulous country

Հունաստան անվանումն առաջ է բերում այդ երկրի տարբեր ընկալումներ՝ առասպելական հերոսների ծննդավայր, օլիմպիական աստվածների օրրան, ոմանք կմտաբերեն հին հույն էպոսագիր Հոմերոսին, մյուսները՝ Պյութագորասին կամ Արքիմեդին, աատմաբանները՝ Ալեքսանդր Մակեդոնացուն, փիլիսոփաները՝ Պլատոնին, Դեմոկրիտին, Արիստոտելին, բժիշկները՝ Հիպոկրատին, սպորտի սիրահարները՝ Օլիմպիական խաղերը, կանայք՝ տարատեսակ մորթեղեն և մուշտակներ, տնտեսացետները՝ ֆինանսական ձգնաժամը, իսկ առավել ռոմանտիկները՝ Արիստոտել Օնասիսի և Մարիա Կալլասի բուռն սիրավեպը։ Սակայն թչերին է հայտնի, որ աշխարհահռչակ անգլիացի բանաստեղծ Զորջ Բալրոնը որոշ ժամանակ Հունաստանում ստեղծագործելուց և հայրենիք վերադառնալուց հետո հայտարարել է, որ իր բանաստեղծական շնորհի համար պարտական է հենց Հունաստանին։ Անգլիացի բանաստեղծն այնքան զմայլված է եղել այս երկրով, որ մեկնել է Հունաստան՝ մասնակցելու նրա ազատագրման պայքարին՝ ընդդեմ Օսմանյան կայսրության։ Հույները սիրում են կրկնել, որ լորդ Քայրոնի մարմինը միգուցե պատկանում է Անգլիային, սակայն նրա սիրտը մշտապես պատկանել և պատկանում է Հունաստանին։ Զորջ Բայրոնն իր մահկանացուն կնքել է Հունաստանում. հույներն իրենց ազգային հերոսի աձյունը տեղափոխել են Անգլիա, իսկ նրա սիրտը պահել Հունաստանում՝ թաղելով այն Միսսոլոնգիում։ Ի դեպ, Քայրոնի տապանաքարի արձանագրությունը հուշում է, որ նա վախձանվել է 1824 թ. ապրիլի 19-ին Միսսոլոնգիում՝ Արևմտյան Հունաստան, այս երկրի վաղեմի ազատության ու փառքի վերանվաձման պայքարում։

Հիրավի, երկիրը պետք է ունենա առասպելական ձգողություն՝ օտարերկրացուն այդպես գերելու համար և գուցե հենց նույն ձգողությունն է պատձառը, որ մինչ օրս Հունաստան այցելողները ոչ միայն լոկ ձանապարհորդություն են իրականացնում, այլ նաև՝ ձանապարհորդություն ժամանակի մեջ՝ դասական ձերմակ սյուների միջով ուղևորվելով 2-3 հացարամյակ ետ՝ Հերկույեսի ու Ձեսի, Աֆրոդիտեի ու Հեռինեի, Սոֆոկլեսի և Հոմերոսի Հունաստան։ Հույներն իրենք իրենց երկիրն անվանում են Հեյլադա՝ «հելլենների երկիր»։

Հին հույները ժամանակի ամենաքաղաքակիրթ ժողովուրդներից են եղել, իսկ հին հունական արվեստն ու մշակույթը դարեր շարունակ հանդիսացել են գեղեցկության, հնարամտության, ներդաշնակության, բարձր ձաշակի չափանիշ։ Հունաստանը

Greece - the name of this country arouses different perceptions, such as a birthplace of mythological heroes, a cradle of the Olympian gods, some may recall an ancient Greek epic poet Homer, others Pythagoras or Archimedes, historians may recall Alexander of Macedon, philosophers - Plato, Democritus, Aristotle, doctors may cast their minds back to Hippocrates, sports fans - to Olympic Games, women - to a wide range of furs and coats, economists may look back to the financial crisis, and people, who are much more romantic, may recollect the stormy love affair between Aristotle Onassis and Maria Callas. However, few people know that after a world famous English poet George Byron had spent some time on writing in Greece and gone back to his homeland, he declared that he owed Greece for his poetic talent. The English poet was so fascinated by this country that he left for Greece to participate in the Greece Liberation Struggle against the Ottoman Empire. The Greeks like to repeat that Lord Byron's body may belong to England, but his heart has always belonged and belongs to Greece. George Byron passed away in Greece: the Greeks took the remains of their national hero to England, but kept his heart in Greece and buried in Missolonghi. By the way, the inscription on the Byron's gravestone says "Died 19 April 1824 at Missolonghi, Western Greece" in the country's long struggle for freedom and regain of glory.

Indeed, a country must have a fabulous attraction to charm a foreigner this way and maybe the very attraction is the reason that makes tourists not merely travel around Greece but take a journey within time back to some 2-3 thousand years through classic white columns to the country of Hercules and Zeus, Aphrodite and Helen, Sophocles and Homer. The Greeks call their country Ellada, meaning "land of the սկիզբ է առնում մայրաքաղաք Աթենքի խորհրդանիշ համարվող սրբազան Ակրոպոլիսից։ Այստեղ կառուցվել է հսկայական ձարտարապետական համալիր, որտեղ գտնվում են աշխարհահռչակ տաձարներ՝ Պարթենոնը, Էրեքթեոնը, Արեոպացն ու Աթենաս Նիկեի տաձարները։ Սակայն Ակրոպոլիսի կենտրոնը Պարթենոն տաձարն է՝ նվիրված քաղաքի հովանավոր Աթենաս կույսին և հիմնադրված մ.թ.ա.

432 p.:

Տաձարի երկու ձակատները զարդարված են արձանախմբերով, որոնք պատկերում են Աթենասի ծնունդն ու Ատտիկային (Հունաստանի հարավ-արևելյան շրջան) տիրելու համար Աթենասի և Պոսելդոնի (ծովերի աստված) ունեցած վեձը։ Միջնադարում Պարթենոնը վեր է ածվել եկեղեցու, թուրքական տիրապետության տարիներին դարձել է մզկիթ, ապա և զինապահեստ։ Բազում ավերումներ ապրած Պարթենոնն այսօր ես ապշեցնում է համամասնությունների կատարելությամբ և անտիկ Ճարտարապետների բարձր վարպետությամբ։ Ակրոպոլիսում է վեր խոլացել նաև էրեքթեոնի նրբակերտ տաձարը՝ կառուցված Պոսելդոնի, Աթենասի և Ատտիկայի առասպելական թագավոր Էրիքթոնիոսի պատվին:

Տաձարը նախատեսված է եղել գաղտնի ծիսակատարությունների և զոհաբերությունների համար և այստեղ մուտքի իրավունք են ունեցել միայն ու միայն քրմերը։ Ամբողջությամբ պահպանված տաձարի հարավային սյունասրահի ծանրությունը կրում են կանանց 6 արձանները՝ կարիատիդները։ Ակրոպոլիսի հարևանությամբ է գտնվում Արեոպագ բլուրը. հին ժամանակներում այստեղ են որոշվել քաղաքի կարևորագույն հարցերը, քանի որ հենց այստեղ է տեղակայված եղել աթենացի երեցների խորհուրդը։ Եվ քանի որ այս բլուրի շուրջը միշտ բազմամարդ է եղել, այն որպես ամբիոն օգտագործել են շատ փիլիսոփաներ ու քաղաքագետներ։

Ancient Greeks were one of the most civilized peoples of the time, and the ancient Greek art and culture have been the standard of beauty, creativity. harmony and high taste for centuries. Greece originates from the Holy Rock of Acropolis - the symbol of Athens. A huge architectural complex was erected here, which houses world famous temples, such as the Parthenon, Erechtheion, Areopagus and Athena Nike temples. However, dedicated to the city's patron Virgin Athena and founded in 432 BC, Parthenon temple is the center of Acropolis.

Both pediments of the Pantheon temple are decorated with sculptures. The pediments depict the birth of Athena and Athena's battle with Poseidon (God of the Seas) for possession of the land of Attica (southeastern region of Greece). In the middle ages the Pantheon was turned into a church, during the Turkish reign it was transformed into a mosque, and then into an arsenal. Today the Pantheon, which has survived numerous destructions, astonishes with its perfection of proportions and high mastery of the ancient architects. Erected in honor of Poseidon, Athena and

Erechtheus, the king of Attica, a refined Temple of Erechtheion has also towered over the Acropolis. The temple was designed for secret rituals and

sacrifices. Only and only priests had a right to enter the temple. A completely preserved southern colonnade is supported by 6 female figures, called caryatids. Areopagus Hill is next to the Acropolis: in ancient times the most important issues were considered right in this

venue, as it was the site of the Athenian Council of Elders. As the hill was always crowded, many philosophers and politicians

Անտիկ ձարտարապետների գլուխգործոցների շարքում է գտնվում նաև Դիոնիսյան թատրոնը։ Թատրոն բառն ունի հունական ծագում, որը նշանակել է դիտելու վայր, իսկ թատրոնն ինքնին սկիզբ է առել ի պատիվ զինու աստված Դիոնիսոսի գյուղացիների կազմակերպած խնջույքներից, որոնց ժամանակ նրանք փառաբանում էին Դիոնիսոսին և նրան նվիրելով քառատողեր՝ փոքրիկ ներկայացումներ էին կազմակերպում։

Դիոնիսյան թատրոնը՝ նախատեսված 17.000 հանդիսատեսի համար, այժմ ներառված է ՅՈԻՆԵՍԿՕ-ի համաշխարհային ժառանգության ցանկում և մինչ օրս զարմացնում է իր փայլուն ակուստիկայով։ Թատերասեր հույն հասարակությունը չէր կարող անտեսել թատերական պարգևները, և մ.թ.ա. 334 թ. կառուցվել է Լիսիկրաթոսի հուշարձանը, որ անվանում են նաև «Դիոգենեսի լապտեր»։

The Theatre of Dionysus is also among the masterpieces of ancient architecture. The word "theatre" originates from Greek, meaning "viewing-place" and the theatre was originally founded in honor of the god of wine Dionysus as a result of the feasts organized by peasants.

At those feasts the peasants used to praise Dionysus, thus dedicating quatrains to him and staging small performances. Having the capacity of 17.000 spectators, the Theatre of Dionysus is currently included in the UNESCO World Heritage List and till now makes people amaze at its excellent acoustics. Greek theater-goers could not ignore theatrical talents and so a monument of Lysicrates, also called the Lantern of Diogenes, was erected in 334 BC.

Հույներն ընդհանրապես շատ էմոցիոնալ ազգ են և կարծես հին ժամանակներից մինչ այսօր նրանք բոլորդ գենետիկորեն ժառանգում են խոսելու և քննարկելու արվեստը, և պատահական չէ, որ հին հույն մեծ փիլիսոփա Սոկրատեսն ասել է, թե բանավեձում է ծնվում Ճշմարտությունը։ Առավել վառ ապացույց այն փաստի, որ քննարկման մշակույթը ծնվում է հույների հետ, քան Ագորան է, չի կարող լինել։ Հին ժամանակներում ժողովրդական ժողովներն ու դատաստանները ընթացել են շուկայի իրապարակում՝ միգուցե քննարկվող խնդիրներին հանրային հնչեղություն հաղորդելու նպատակով, և այդ վայրերն անվանել են ագորաներ, և հենց այնտեղ էլ մահապատժի են ենթարկել մեծն Սոկրատեսին։ Ագորան լոկ շուկայի՝ առևտրային հրապարակ չէ, «ագորա» բառը ծագել է «ագորեվո» բայից, որը նշանակում է «ելույթ եմ ունենում»։ Յուրաքանչյուր հույն վառ անհատականություն է, անպայման ունի իր կարծիքը, որն արտահայտում է անվերջանալի բանավեձերի ընթացքում։

Ազորայում է գտնվում Հեփեստոսի տաձարը, որ կառուցվել է մ.թ.ա. 449 թ.՝ նվիրված կրակի աստված Հեփեստոսին։ Տաճարը, որ ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի կողմից ձանաչվել է որպես անտիկ ժամանա կաշրջանից մեր օրերում ամենալավ պահպանված տաճար, մարմարից է և ունի 34 սյուն։ Քանի որ Ազորայի հովանավոր համարվել է Զևսը, այստեղ գտնվել է նրա զոհասեղանն ու հենց այստեղ էլ

խոնարիվել են նրան։

Աթենքի հաջորդ խորհրդանիշը՝ Լիկաբեթի բլուրը (Լիկվատոս), տեսանելի է Աթենքի ցանկացած կետից։ Բլրի անվանումը բառացի թարգմանվում է «գայլերի բլուր», որովհետև ժամանակին այստեղ իրենց ապաստանն են գտել միմիայն գայլերը։ Այս բլրի գագաթին է գտնվում Սուրբ Գևորգի բյուզանդական եկեղեցին՝ կառուցված XIX դարում։ Հին ժամանակներում այս բլրի վրա է ապրել Աթենքի ապահովված խավը և միգուցե հենց այդ պատճառով էլ այժմ այս հատվածում տեղակայված ռեստորանները, խանութներն ու սրձարանները դասվում են լյուքս դասին։ Ի դեպ, նշված եկեղեցին կարելի է հասնել և՝ մեջենայով, և՝ ոտքով, գործում է նաև Ճոպանուղի։

Generally speaking, the Greeks are very emotional and they all seem to have genetically inherited the art of speaking and discussion leading. It is no coincidence that back in those times a great ancient Greek philosopher Socrates said that "The truth is born in argument". There can be no other better evidence of the fact that the culture of discussion is born with the Greeks than the Agora. In ancient times folk meetings and reprisals were held on the market square, maybe to make public the issues under consideration. Such venues were called agoras and the great philosopher Socrates was sentenced to death right here. Agora is not merely a marketplace. The word "agora" derives from the verb "ageiro", which means "I speak in public". Every Greek has a vibrant personality, sure to have its own opinion, expressed during endless debates

Built in 449 BC and devoted to Hephaestus, the God of Fire, the Temple of Hephaestus is located in Agora. Ranked among the best preserved ancient temples by UNESCO, the temple is built of marble and has 34 columns. As Zeus was considered the patron of Agora, there was also an altar to Zeus and right in this place people worshipped him.

Lycabettus hill (Lykavittos) is the next symbol of Athens, visible from every corner of Athens. The literal translation of the hill is "the hill of wolves", simply because only wolves found their refuge here in due time. On top of the Lycabettus hill is the Byzantian chapel Agios Georgios (Saint George), built in the 19th century. In ancient times prosperous stratum of Athens used to live on this hill and maybe this is the reason why restaurants, shops and cafes located here are ranked among the premises of luxury class. By the way, one can reach the chapel either by car or on foot. You may as well choose the ropeway.

Մոտավորապես 1 6.5 միլիոն մարդ է տարեկան այցելում Հունաստան։ Around 16.5 million tourists visit Greece each year.

Պատմության ոլորաններում էքսկուրս կատարելու նպատակով չմոռանաք այցելել նաև պատմական սրբավայրերից Պոսեյդոնի տաձարը, որ կառուցվել է անտիկ շրջանում և որի մասին առաջին անդան հիշատակվել է «Ոդիսականում», երբ Մենելաու ը Տրոյա վերադառնալուց առաջ իր ընկերներից մեկին թաղելու նպատակով կանգ է առնում այստեղ:

To take a trip through the pages of history, remember to visit one of the sacred places of the history – the Temple of Poseidon, erected in the ancient times and first mentioned in the Odyssey, as the place where Menelaus stopped before returning to Troy to bury one of his friends.

Աթենքից հետո մեծությամբ Հունաստանի երկրորդ քաղաքը Սալոնիկն է, որը մ.թ.ա. 315 թ. հիմել է Մակեդոնիայի թագավոր Կասանդրոսը՝ անվանակոչելով քաղաքն ի պատիվ իր կնոջ, որը եղել է Ալեքսանդր Մեծի քույրը։ Թեև Սալոնիկը Եվրոպայի ամենահին քաղաքներից մեկն է, նրա կենտրոնական մասն ավելի ժամանակակից տեսք ունի, քան մայրաքաղաք Աթենքի կենտրոնը։ Այստեղ բացակայում են բազմահարկ շենքերն ու երկնաքերները, քանի որ տեղանքը սեյսմակայուն չէ, ինչը թույլ է տալիս զմայրվել ծովային տեսարաններով քաղաքի ցանկացած կետից։

Սալոնիկ քաղաքի խորհրդանիշ է համարվում «Սպիտակ աշտարակը», որն ի սկզբանե քաղաքի պարսպի մի մասն է կազմել։ Աշտարակի հարևանությամբ է գտնվում Եվրոպայում լավագույններից մեկը համարվող հնագիտական թանգարանը։ Իսկ աշտարակի վերևում տեղակայված սրձարանը հնարավորություն է տալիս հիանալ քաղաքի գեղատեսիլ վայրերով, որտեղ մինչ օրս պահպանվել են բյուզանդական եկեղեցիներն ու թանգարանները։ Սալոնիկն ընդհանրապես գիշերային կյանքը նախընտրողների համար է, որտեղ մշտապես կազմակերպվում են թատերական միջոցառումներ, դասական ու ժամանակակից երաժշտության համերգներ։

Հունաստանի հնագույն քաղաքակրթությունն ու հուշակոթողներն այսքանով չեն ավարտվում։ Հույները սիրում են կրկնել, որ երկիրն արարելուց հետո, երբ Աստծո ձեռքում մնացել էին մի բուռ թանկարժեք քարեր, Արարիչը դրանք անփութորեն նետել է դեպի երկիր, որոնք էլ ներկայումս կազմում են Հունաստանի ավելի քան 2000 կղզիները։ Հունական կոզիներից ամենամեծը Զևսի ծննդավայր Կրետեն է։ Համաձայն դիցաբանության, Ջևսի մայրը՝ Հռեան, փախուստի դիմելով ամուսնուց, որը պարզապես կուլ էր տալիս իր ժառանգներին՝ վերջիններիս իշխանությունը չփոխանցելու համար, բոլոր մարդկանց և աստվածների աստված Զևսին լույս աշխարհ է բերել հենց այստեղ՝ Կրետեի քարանձավներից մեկում։ Իսկ մեր օրերում այստեղ են նախընտրում իրենց ամառային հանգիստն անցկացնել հազարավոր զբոսաշրջիկներ աշխարհի տարբեր ծալրերից, և դա պատահական չէ, քանի որ

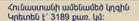
Founded in 315 BC by the King Cassander of Macedon and named after his wife, the sister of Alexander the Great, Thessaloniki is the second largest city of Greece after Athens. Though Thessaloniki is one of the ancient cities in Europe, the city center has a more modern design than the one of Athens. There are no multi-storey buildings and sky scrapers, as the area is not seismic resistant, which makes it possible to admire the sea views from any corner of the city.

The White Tower is considered a symbol of Thessaloniki, which was initially a part of the city wall. The Archaeological Museum of Thessaloniki is located next to the Tower and is considered one of the best museums in the world. The café on top of the Tower enables people to admire the scenic sites of this city with its Byzantine churches and museums, preserved to date. Generally speaking, Thessaloniki is for those who prefer a night life with permanent theatrical events, concerts of classical and contemporary music.

To leave for Greece, learn about the ancient civilization and visit memorials only, you will have, to say the least of it, committed a crime. The Greeks like to repeat that after the God had created the earth, a handful of precious stones were left in his hand, and the Creator scattered the stones all over the earth carelessly, which currently count over 2,000 islands in Greece. Crete Island, the birthplace of Zeus, is the largest among the Greek islands. According to the mythology, Zeus's mother Rhea, who escaped from her husband, who simply used to swallow all his heirs not to pass his power to the latter, gave birth to Zeus, the God of all humans and Gods, right here - in one of the caves of Crete. Nowadays, thousands of tourists from different corners of the world prefer to spend their summer vacations here and it is no coincidence, since the air temperature doesn't rise more than 35 degrees, and the hot weather doesn't trouble the vacationers thanks to the mild see breeze. The island suggests tourists not only enjoying their vacations on beaches, but also diving into an unusual atmosphere of Crete Island, by joining various excursions. We'll probably start our trip from the Knossos Temple - the most mysterious site on

Greece's largest island is Crete (3,189 sq. km).

DC

the island. According to the mythology, the Palace of Knossos was owned by a legendary King Minos and the labyrinth was located right here, where a fabulous Minotaur (a monster with a human body and a bull's head, who ate youths and maidens sacrificed to Minos by the Athenians as a tax) used to live. The labyrinth is considered one of the most complicated architectural complexes in the history ever constructed.

It would be strange, if we hadn't found Armenian traces in this fabulous land. Armenians appeared on Crete Island still in 961, when Emperor Nikephoros Phokas liberated the island from the Arabs. Lots of Armenians from Western Armenia settled here thereafter. After the destruction of Asia Minor, about 2000 Armenians found refuge in Heraklion - the capital of the island. By the way, the Armenian Church of Heraklion is considered to be the oldest church salvaged in Europe. When this city entered into the possession of the Turks from the Venetians in 1669, a Turk, who was a grocer and whose mother was Armenian, bought the church from the Turks and allowed it to operate just as an Armenian church. Tombstones with inscriptions in Armenian (names and residence information /Yerevan, Kanaker, Constantinople/ of the buried before settling on the island) thereon have been preserved in the churchyard.

այստեղ օդը չի տաքանում ավելի քան 35 աստիձանից, իսկ շոգը չի անհանգստացնում հանգստացողներին ծովային մեղմ զեփյուռի շնորհիվ։ Կղզին զբոսաշրջիկներին առաջարկում է իրենց հանգիստը վայելել ոչ միայն լողափերին, այլ նաև ընկղմվել Կրետե կղցու ոչ սովորական մթնոլորտում՝ մասնակցելով բացմաբնույթ էքսկուրսիաներին։ Հավանաբար սկսենք մեր այցելությունը կղզու ամենաառեղծվածային վայրից՝ Քնոսսկյան ամրոցից։ Դիցաբանության համաձայն, Քնոսսկյան պալատը պատկանել է լեցենդար Մինոս թագավորին, և հենց այստեղ է տեղակալված եղել լաբիրինթոսը, որտեղ ապրել է առասպելական Մինոտավրոսը (մարդու մարմնով և ցուլի գլխով հրեշ, որ սնվում էր այն պատանիներով ու աղջիկներով, որոնց աթենացիները տալիս էին Մինոսին որպես հարկ)։ Լաբիրինթոսը մինչ այժմ համարվում է պատմության մեջ երբևէ կառուցված ամենաբարդ Ճարտարապետական համալիրներից մեկը։

Չարմանալի կլիներ, եթե դիցաբանական այս հողում չգտնեինք հայկական հետքեր։ Կրետե կղզում հայ բնակիչներ հայտնվել են դեռևս 961թ., երբ կայսր Նիկոֆորոս Ֆոկան ազատագրել է կոզին արաբներից, ինչից հետո Արևմտյան Հայաստանից շատ հայեր հաստատվել են այստեղ։ Իսկ Փոքր Ասիայի կործանումից հետո կղզու մայրաքաղաք Հերակլիոնում ապաստան է գտել մոտ 2000 hայ։ Ի դեպ, Հերակլիոնի հայկական եկեղեցին համարվում է ամենահին եկեղեցին, որ փրկվել է Եվրոպայում։ Երբ այս քաղաքը 1669 թ. վենետիկցիներից անցել է թուրքերին, մի թուրք նպարավաձառ, որի մայրը եղել է հայուհի, գնել է եկեղեցին թուրքերից՝ թույլ տալով, որ այն գործի հենց որպես հայկական եկեղեցի։ Եկեղեցու բակում պահպանվել են շիրմաքարեր՝ հայերեն արձանագրություններով՝ թարվածների անունների և մինչ կղզում հաստատվելը նրանց բնակավայրերի մասին տեղեկությամբ (Երևան, Քանաքեռ, Կոստանդնուպոլիս)։

Ընդհանրապես կղզում շատ են «Արմեն» բառարմատով գյուղանունները՝ Արմանոյյա, Արմենոկաստելլի և այլն։ Կրետե կրցու Արմենի գյուղ այգելելով կարող եք մասնակցել «Կրետե կղզու երեկոներին», որ իրենցից ներկայացնում են զբոսանք շրջակալքում, ինչպես նաև ազգային ու տեստների և գինու համտեսում։ Էքստրեմալ զբոսաշրջության սիրահարները կարող են այցելել Եվրոպայի ամենաերկար՝ Սամարիայի կիրձը։ Ճիշտ է, կիրձով զբոսանքր սովորաբար տևում է 5-6 ժամ և բավականին մեծ տոկունություն է պահանջում, սակայն այն հիշարժան տպավորություններ է թողնում։ Փոքրիկներին կհետաքրքրի կղզու ծովային ակվարիումն իր բազմազան ձկներով, իսկ Ճոխության սիրահարներին տեղեկացնենք, որ Կրետե կոցում է գտնվում «Elounda Peninsula» լյուքս հյուրանոցը։ Հյուրանոցում չկան սովորական համարներ, դրանք միայն լյուքս կարգի են։ «Elounda Peninsula»-ն ձանաչվել է սպա-հանգստի լյուքս կարգի լավագույն իլուրանոց և ամբողջ Հունաստանի մասշտաբով էքսկլյուցիվ իլուրանոց է համարվում։ Ավելացնենք նաև, որ Կրետե կղզի այցելելով կարելի է տեսնել աշխարհի ամենահին ձիթենին, որը մոտ 4 հացար տարեկան է ու մինչ օրս պտուղ է տալիս։

In general, villages with "Armen" base in their names are great many on Crete Island, such as "Armenio", "Armenokastelli" and the like. Visiting Armeni village on Crete Island, you can take part in the "Crete evening parties". like walking tours as well as national dishes and wine tasting. Those who adore extreme tourism can visit Samaria Gorge - the longest gorge in Europe. The canyon hike usually takes 5-6 hours and requires quite much steadfastness; however, it leaves a memorable impression. The island's marine aquarium with its diverse fishes will interest children and those who love luxury, be informed that Elounda Peninsula luxury hotel is located on Crete Island. All rooms in the hotel are suites. Elounda Peninsula was recognized the best luxury resort spa hotel and is deemed an exclusive hotel all over Greece. In addition, visiting Crete Island you can see the oldest olive tree in the world, which is about 4 thousand years and continues to produce olives.

Հունական հաջորդ կղզին, որ գրավում է մեծ թվով ցբոսաշրջիկների, Հռոդոսն է։ Կոցին Ջեսի ոնծան է Արևի աստծուն՝ Հելիոսին, որն ընդունելով ընծան այն կնքել է իր սիրելիի՝ հավերժահարս Հռոդոսի անվամբ և դարձել կղզու հովանավորը։ Հենց այստեղ էլ, ի նշան իրենց հովանավոր աստծու, ժամանակին կանգնեցվել է աշխարհի յոթ հրաշալիքներից մեկը՝ Արևի աստված Հելիոսի 36 մ բարձրություն ունեցող արձանը՝ ձուլված թշնամուց առգրավված մետաղից։ Արծանից մեր օրերն է հասել միայն աջ ձեռքի դաստակը, որ պահվում է Բրիտանական թանգարանում։ Կղզին հաձախ անվանում են Միջերկոական ծովի մարցարիտ՝ հնացիտական հուշարծանների, հարուստ բնության և հետաքրքրաշարժ պատմության պատձառով։ Նշենք նաև, որ ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի որոշմամբ կղզին ներառվել է համաշխարհային պատմամշակութային ժառանգության ցանկում։ Կղզում ստեղծված են բոլոր պայմաններն ամառային հանգիստը լավագույնս կազմակերպելու համար։ Իսկ must-see-երի ցանկում են Ձևսի տաձարի ավերակները, որ գտնվում են կղզու ամենաբարձր՝ Ավատիրոս լեռան գագաթին, ինչպես նաև Ապոլլոնի և Աթենասի տաձարների ավերակները, II դարում կառուցված մարզադաշտը, Մեծ մագիստրների ամրոցը։ Հռոդոս կզղում է գտնվում նաև փոքրիկ, ամբողջությամբ սպիտակ Լինդոս քաղաքը, որի երկու կողմերից ծովածոցեր են, իսկ մեջտեղում բարձր ու ժայռոտ բլրի գլխին, գրեթե ամբողջությամբ կանգուն ամրոց։ Ամրոցում համակցված են ինչպես հելլենիստական, այնպես էլ խաչակիրների ժամանակաշրջանի հուշարձաններ։ Իսկ Լինդոսի ակրոպոլիսը Հունաստանում երկրորդն է աթենական Ակրոպոլիսից հետո։ Այս փոքրիկ քաղաքում է գտնվում նաև «Յոթ աղբյուրների հովիտը», որն իրենից մի փոքրիկ կիրձ է ներկայացնում, որի լձակը սկիզբ է առնում թունելով hnung և այստեղ թափվող 7 առվակներից։ Ըստ ավանդույթի՝ այդ թունելով անցնող կանայք երիտասարդանում են, իսկ տղամարդիկ՝ մաքրվում մեղ քերից։

The next Greek island is Rhodes, which attracts great many tourists. The island was Zeus's gift to Helios, the God of the Sun, who admitted the gift and named it after his beloved nymph Rhodes and became the patron of the island. A 36-meter-tall statue of the sun-god Helios, which is one of the Seven Wonders of the World, was erected right in this place in honor of their patron God. The statue was molded out of the metal, seized from the enemy. Nowadays, we have only the right wrist of the statue, kept in the British Museum. The island is often called "The Pearl of the Mediterranean" due to archaeological monuments, rich nature and interesting history. Note that under the decision of UNESCO the island has been included in the World Historical and Cultural Heritage List. The island has all conditions for the summer vacation to be organized in the best way. Among the must-sees are the remnants of the Temple of Zeus, located on top of Mount Atáviros, as well as the ruins of the Temple of Apollo and Temple of Athena, the Stadium built in the 2nd century BC and the Palace of Grand Masters. With bays on both sides and a castle almost completely standing on top of the high and rocky hill in the middle, a small whitewashed town Lindos is also situated on Rhodes Island. The castle houses the monuments of both the Hellenistic and Crusader periods. The Acropolis of Lindos in Greece is the second one after the Acropolis in Athens. The Valley of the Seven Springs, which is a small gorge, the lake of which originates from seven streamlets flowing through the tunnel into the valley, is also located in this small town. The legend says that the women passing the tunnel path become younger and the men are cleansed from sins.

ընդհանուր տարածքի 80%-ը զբաղեցնում են

լեռները։

80% of Greece is mountainous.

Հունաստանի ամենաբարձր լեռնազանցվածը Օլիմպոսն է (2917 մ)։ Օլիմպոսի երկու ամենաբարձր գազաթները Միտիկասը և Ստեֆանին են (2911 մ)։

Mount Olympus (2917 m) is the highest mountain in Greece. Mytikas and Stefani (2911 m) are the two highest peaks of Mount Olympus.

Օլիմպոս լեռը առանձնահատուկ նշանակություն է ունեցել հին հունական դիցաբանության մեջ։ Համարվում էր, որ Օլիմպոսում էին ապրում աստվածները, որոնց գլխավորը Ձևսն էր։

Mount Olympus was significant in the Ancient Greek Mythology. It was considered a dwelling place of deities with Zeus as the king of the gods and goddesses.

Դե իսկ երիտասարդանալուց, իսկ ոմանց նաև մեղբերից մաքրվելուց հետո կարելի է այցելել Հռողոսի «Թիթեռների հովիտը»՝ հարյուր-հացարավոր թիթեռների հանգրվանը, կամ ջայլամների ֆերմա, որտեղ բացի 120 տեսակի ջայլամներից բնակվում են նաև այլ կենդանիներ։ Իսկ հուլիսի սկզբին Հռողոսի հարավային մասում՝ Ապոլակիաս քաղաքում, անց է կացվում Ձմերուկի փառատոն, որի ընթացքում Ձեզ սպասում են բազում ձմերուկային

Չանի որ խոսքը Հունաստանի մասին է, տարօրինակ կլիներ, որ հունական խոհանոցի մասին տեղեկատվությունը չունենար որևէ դիցաբանական ներածություն։ Այսօր աշխարհի բոլոր խոհանոցների բաղադրատոմսերում առանձին տեղ է հատկացված այն սննդամթերքներին, որոնք սիրո ցանկության խթանիչ են հանդիսանում՝ աֆրոդիզիակներ, սակայն շատերն անգամ չեն կասկածում, որ աֆրոդիզիակների հեղինակը եղել է հենց ինքը՝ սիրո և գեղեցկության աստվածուհին՝ Աֆրոդիտեն։ Աֆրոդիտեին տարեցրել է այն հանգամանքը, որ տղամարդիկ ավելի շատ ժամանակ են հատկացնում պատերազմներին և արյունահեղությանը, իսկ կանայք կորցնելով իրենց կանացիությունը վեր են ած-Վում ամազոնուհիների, ուստի լավատեղյակ լինելով սիրո և մենդի միածուլման հայտնի արդյունքի մասին, աստվածուհին իր օգնականների հետ միասին բա-ղագրատումսերում սկիզբ դրեց համեմունքների և մի շարբ մրգերի կիրաբմանը։ Ուստի պատահական չէ, որ խույների ամեսասիրելի աղանդերը ինդկական ընկույզով մեղոն է։ Հույները շատ լուրջ են վերաբերվում սննդին 6 այդ իսկ պատձառով նրանք մերժում աստեցրած բանջարեղենի կամ մսեղենի կիրառումը, դե իսկ մախապատվությունը տալիս են հենց այստեղ ածեցված գիթապտղի յուղին։ Հունական ուպեստների անքաժան մաս են կազմում ծովամթերջներն ու ոչխարի միսը։ Խոհարարական Հունաս-տանը մշտապես ասոցիացվում է ֆետա պանրատեսակի հետ՝ պատրաստված ոչխարի կաթից։ Այս երկիրը հարուստ է գինու տեսականիով, սակայն առավել hայտնին համարվում է «Ռեցինան», իսկ ամենասիրվածը՝ «Մետաքսա» կոնյակը։ Քաղցրեղենից կառանձնացնեինք «Կարիդոպիտա» և «Կատայֆի» թխվածքաբլիթները։

Եթե դուք իրապես համադամասեր եք, ապա հետևեք, թե սնվելու համար որտե՞ղ են հաձախում հենց իրենք հույները, և դուք սխալված չեք լինի։

Now, after rejuvenating and some people being cleansed from sins as well, you can visit the Valley of the Butterflies in Rhodes - the shelter of hundreds of thousands of butterflies or a farm of ostriches, where, besides 120 species of ostriches, live other animals. At the beginning of July the Watermelon Festival is held in Apolakkia town, southwest to Rhodes. You will experience numerous watermelon adventures at the festival.

Since we touch upon Greece, it would be odd if the information about Greek cuisine lacked any fabulous preamble. Today, foodstuffs that stimulate a desire for love, the so called aphrodisiacs, have a special place in the recipes of the world cuisines. However, many people do not even suspect that aphrodisiacs pertain to Aphrodite, the Goddess of love and beauty. Aphrodite was disappointed by the fact than men spent more time in wars and bloodsheds and women, losing femininity, were turned into the amazons. Hence, well-aware of a well-known result of the mixture of love and food, the Goddess, together with her assistants, began to use spices and some fruits in her recipes. So, it is no coincidence that the most beloved dessert of the Greeks is honey with walnuts. The Greeks treat foodstuffs very seriously and this is the reason why they refuse to use frozen vegetables or meat and prefer the oil of the olives. grown right here. Seafood and veal make an integral part of the Greek meals. Culinary Greece is always associated with Feta cheese, made of sheep's milk. This country is rich in the types of wine, but the most famous among them are considered to be Retsina wine and the most beloved is Metaxa brown spirit. Karidopita and Kataifi pastries are distinguished among the sweets.

If you are a true gourmet, you should watch where the Greeks go to have meals and you will not err.

Հունաստանի բնակչությունը կազմում է ավելի քան 11 միլիոն մարդ։

The population of Greece

makes over 1 1 million.

Հունաստանը` 2014թ.-ի լավագույն

տուրիստական երկիր Greece: the Best tourist COUNTRY of Europe of 2014

Lonely Planet հեղինակավոր պարբերականի ուսումնասիրության արդյունքներով 2013 թվականին Հունաստան է այցելել շուրջ 20 մլն զբոսաշրջիկ։ Այս ցուցանիշի շնորհիվ Հունաստանը Ճանաչվել է 2014 թվականի ամենահետաքրքիր տուրիստական ուղղությունը Եվրոպայում։ Ի դեպ, ըստ հրապարակված վարկանիշի՝ Եվրոպայում այս տարվա ամենագրավիչ և ամենահետաքրքիր տուրիստական ուղղությունների առաջին տասնյակն՝ այսպիսին է:

According to the results of the survey, conducted by a famous magazine Lonely Planet, about 20 million tourists visited Greece in 2013. Thanks to this indicator, Greece was recognized as the most interesting tourist destination of Europe in 2014.

By the way, according to the reported rating, we present to your attention the most attractive and most interesting top 10 destinations in Europe of this year.

and most marie and top to document in Europe of the year.				
# 1	Հունաստան	Gr	eece	
# 2	Սլովենիա, Լյուբլյա	iw 🔭	Slovenia, Ljubljana	
#3	Մեծ Բրիտանիա		Great Britain	
#4	Իտալիա	ltal	У	
# 5	Դանիա		enmark	
#6	Իսպանիա, Սևիլիա	**	Spain, Seville	
#7	Շոտլանդիա	× s	cotland	
#8	Չեխիա	The Cze	The Czech Republic	
#9	Նորվեգիա	Non	Norway	
# 10	Ֆրանսիա	Franc	France	

Վարկանիշը կազմելու համար Lonely Planet-ը հարցումներ է իրականացրել տուրիզմի ոլորտի առաջատար մասնագետների շրջանում։ To compile rating, the Lonely Planet conducted surveys among the leading specialists in the field of tourism.

TUSUUSUUL RUSUUSUUL RUSUUSUUL

SMILE IS THE VISITING CARD OF ARMENIA

Հարցադրույց Հայասդահում Հուհասդահի դեսպահ Մոահեր Տայիսի հետ Interview with the Ambassador of Greece to Armenia Ioannis Faghis

- -Ինչպե՞ս կգնահատեք հայ-հունական տնտեսական հարաբերությունները՝ ընդհանրապես, և, մասնավորապես, ներկա մակարդակը։
- -How would you assess the Armenian-Greek economic relations on the whole and the current level of such relations in particular?
- -Հայաստանը և Հունաստանը բարեկամության և համագործակցության ամուր կապեր ունեն
  իրար հետ։ Առևտուրն ու ներդրումները հանդիսանում են մեր երկկողմ հարաբերությունների շատ
  կարևոր բաղադրիչներ։ Հնարավոր է, դրանք չեն
  հասել այն մակարդակին, որը մենք ցանկանում ենք,
  սակայն անցած տարի առևտրաշրջանառությունն
  աձել է 14 տոկոսով, երկու կողմերն էլ աշխատում են
  փոխհարաբերությունները բարելավելու ուղղությամբ։ Աշնանը Երևանում կանցկացվի հույնհայկական բիզնես ֆորում, ինչն, անշուշտ, նույնպես
  շատ կօգնի։
- Armenia and Greece are tied with strong bonds of friendship and cooperation. Trade and investments are very important components of our bilateral relationship. Possibly they are not at the level we wish but last year the trade turnover increased by 14% and both sides work for its improvement. In autumn a Greek-Armenian business forum will be convened in Yerevan and will certainly help in this direction.
- Մշակույթը անքակտելի կապերով է միավորում հայ և հույն ժողովուրդներին։ Իսկ համայնքն այս հարցում կարևոր դերակատա՞ր է։
  - Culture unites the Armenians and Greeks with strong ties. Does the community play a pivotal role in this case?
- -Մշակութային փոխազդեցությունը հույների և հայերի միջև միշտ էլ ուժեղ է եղել և երկու երկրներում բնակվող համայնքները շատ կարևոր դերակատարում ունեն այս առումով։ Հունաստանի դեսպանատունը Երևանում նույնպես ակտիվ ներգրավվածություն ունի։ Անցած տարվա վերջում մենք կազմակերպեցինք համերգ նվիրված հանրաձանաչ օպերային երգչուհու։ Մարիա Կալասի հիշատակին, իսկ ավելի ուշ՝ լուսանկարչական ցուցահանդես՝ նվիրված Հայաստանում հունական սփյուռքի կյանքին և պատմությանը։
- Cultural interaction between Greeks and Armenians has always been strong and the communities living in each of the two countries have a vital role in it. The Greek Embassy in Yerevan is also actively involved. At the end of the last year we organized a concert in memory of the great opera singer Maria Callas and later a photo exhibition on the life and history of the Greek Diaspora in Armenia.
- -Հայաստանում տուրիզմը համարվում է գերակա ոլորտ, ինչպես Հունաստանում։ Ի՞նչ կասեք այս առումով։
  - -Tourism in Armenia is considered a supreme sector, like it is in Greece. What will you say in this respect?

-Այսօր տուրիզմը հանդիսանում է Հունաստանի տնտեսության ամենակարևոր մասերից մեկը, և Հայաստանում այն նույնպես զարգացող և խուտումնալից ոլորտ է։ Փործը և նոր տեխնոլոգիաները կարող են շահավետ լինել երկու կողմերի համար։ Նշեմ նաև, որ Երևանում գործում է հունա-հայկական տուրիզմի քոլեջ։ Զբոսաշրջիկների հոսքը թե՛ Հունաստանում և թե՛ Հայաստանում աձում է։ Կարժում եմ, որ Երևան-Աթենք ուղիղ չվերթները մեծապես կօժանդակեն բիզնես միջավայրին և տուրիզմին։

- Tourism nowadays makes up one of the most important parts of the Greek economy, and it is a developing and promising sector in Armenia as well. Experience and know-how can be beneficial for both sides, and I also want to mention that a Greek-Armenian tourism college these days operates in Yerevan. The tourism flow between Greece and Armenia increases and the direct flights which now started from Yerevan to Athens will greatly help business and tourism.

DC

- Հունաստանն աշխարհին հայտնի է առավելապես հնագույն մշակույթով. ժամանակակից դեմքն այնքան էլ չի գովազդվում, ինչո՞ւ։ Ինչպիսի՞ն է ժամանակակից Հունաստանը և ինչպե՞ս է ներկայանում զբոսա-շրջիկներին։
- Greece is known to the globe mostly for its ancient culture, and its modern outlook isn't advertised at all. Why? What does the present-day Greece look like and how does it appear to the tourists?

-Հին Հունաստանի քաղաքակրթությունը գիտության, արվեստի և փիլիսոփայության մեջ իր ներդրման առումով եզակի է եղել, սակայն ժամանակակից իույները այսքանով չեն սահմանափակվում։ Քնքշորեն պահպանելով իրենց անգին ժառանգությունը նրանք շարունակում են կերտել։ Զբոսաշրջությունը, ծովային առևտուրը, էներգիայի արտադրության նոր ձևերը, գյուղատնտեսությունը և շատ այլ ոլորտներ այսօր ծաղկում են Հունաստանում։ Վերջին բարեփոխումների արդյունքում Հունաստանի տնտեսությունն այժմ ավելի մրցունակ է, իսկ բիզնես միջավայրը առավել բարենպաստ ներդրողների համար։

Հույները, ինչպես միշտ, բաց, ընկերասեր և լայնախոհ մարդիկ են։ Նրանք սիրում են ձանապարհորդել և զվարձացնել իրենց իյուրերին։ Մի մոռացեք, Ջևսը, որ բոլոր հին հունական աստվածների հայրն է եղել, խրախուսել է հյուրասիրություններն իր հովանու ներքո։ -Civilization of ancient Greece has been unique in its contribution in science, art and philosophy, but contemporary Greeks do not stop at that. Holding dearly their invaluable heritage, they go further building on it. Tourism, merchant marine, new forms of energy production together with agriculture, to name a few, flourish today in Greece. As a result of the recent reforms, Greek economy is now more competitive and business environment more friendly to investors.

Greeks, are, as always, open and friendly, open minded, they like to travel and love to entertain their guests. Do not forget that Zeus father of all ancient Greek gods had the hospitality – under his patronage.

- What about the role of the Armenian community in the country's social and political, economic, cultural life in Greece as well as in strengthening the friendship between Armenia and Greece?

-Հայերը եկել են Հունաստան տարբեր ժամանակահատվածներում և բնակություն են հաստատել ուրբեր շրջաններում՝ ստեղծելով կենսունակ և բարգավաձող համայնքներ։ Հույների և հայերի միջև շփման եզրերը շատ են և երկուսն էլ ունեն նույն - Armenians have come to Greece at different times and settled in various regions forming vibrant and prospering communities. An extensive interaction exists between Greeks and Armenians and both share the same values. The Armenians participate actively in

արժեքները։ Հայերը ակտիվ մասնակցություն են ցուցաբերում երկրի հասարակական, տնտեսական և քաղաքական կյանքում՝ կատարելով արժեքավոր մերդրումներ այստեղ։ Հայկական սփյուռքը Հունաստանում, ինչպես նաև հունական սփյուռքը Հայաստանում իրենց էթնիկ մշակույթի միջոցով երկու պետությունների բարեկամության կապող օղակներ են։

social, economic and political life of the country making a valuable contribution to it. Armenian Diaspora in Greece as well as the Greek Diaspora in Armenia, through their ethnic culture, are the living bonds of friendship of the two states.

- Հայաստանում որտե՞ղ եք գերադասում հանգստանալ։
- -Where do you prefer to have a rest in Armenia?
- Սևանա լիճը իմ ամենասիրելի վայրերից մեկն է, չնայած ես ընդունում եմ, որ հայոց լեռների անարատ գեղեցկությունը նույնպես շատ հրապուրիչ է։
- Lake Sevan is one of my favorite places though I admit that I also find fascinating the pristine beauty of the Armenian mountains.

- -Ի՞նչն եք արժևորում հայերի մեջ։
- -What do you value in the Armenians?
- Հայերի բարյացակամությունը և լավ բնավորությունը:
- The friendliness and open character of the Armenian people.

Chaphalyaynipjaib

Thank you

*ロトプロスに3 FUDGUIU.

2netwalparts penhastenyp gargestepfletoph Swaple ypneytyptef 22-nes 2ndlawayadh supersulupg to sparyop ytuwateh Gling Veupep V taleztynep htep:

We spoke to Machi Mentzelou. the wife of Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary to the Embassy of Greece in Armenia, about the

- Ցանկացած երկիր տուրիստին ներկայանում է ոչ միայն՝ ձեռակերտ ու անձեռակերտ հուշարձաններով, այլև հոգևոր, ազգային մշակույթով։ Հունաստանի ավանդույթները, գոնե դիցաբանության մասով, շատերին են հայտնի։ Տիկին Մախի, որպես տանտիրուհի և պատրաստել սիրող հույն կին, ավելի մանրամասն կներկայացնե՞ք hունական խոհանոցը: Ո՞րն է hամի Ձեր գաղտնիքը:

- Any country presents itself not only as home to man-made and natural monuments, but also as a country with spiritual and national culture. Most people are familiar with the traditions of Greece, at least its mythology. Madam Ambassador, as I know you like cooking. Will you speak in details about the Greek cuisine as a hostess and Greek woman? What is your secret of taste?

- Ցանկացած խոհանոցի ամենամեծ գաղտնիքը սիրով պատրաստելն է։ Սիրով ու հաձույքով գնումներ կատարել, հաձույքով կտրատել, պատրաստել ու մատուցել։ Երբ այս ողջ գործընթացում սիրտ ու հոգի ես դնում, գիտակցորեն ու ենթագիտակցորեն խառնում, համադրում գույներն ու համերը, ստացվում է մի համեր սիմֆոնիա, որից հրաժարվել հնարավոր չէ։ Ու չպետք է մոռանալ, որ կերակրատեսակը պետք է մատուցվի ըստ արժանվույն՝ նախ կշտանում է աչքը, հետո միայն ստամոքսը։ Եվ էական չէ՝ ինչ ես պատրաստում, ավանդական է կերակրատեսակը, ժամանակակից թե այլ խոհանոցի։ Պետք է հավասարապես հաշվի նստես երեք զգալարանի հետ՝ աչք (տեսողություն), php (hոտառություն) և քիմք (hամ)։ Հույներն ունեն մի ասացվածք գեղեցիկ և առողջ լինելու մասին. «Առավոտյան պետք է սնվել արքայի նման, կեսօրին՝ սովորական մարդու, իսկ երեկոյան՝ մուրացկանի щtu»:

- Cooking with love - this is the biggest secret of any cuisine. Shopping, chopping, cooking and serving should be done with love and pleasure. When you put your heart and soul in the whole process of cooking, mix colors and flavors either consciously or subconsciously, you result in a delicious symphony, which you cannot decline. It should be borne in mind that any dish should be served properly - first satisfy the eye, only then the stomach. It doesn't matter what you cook, whether the dish is a traditional or modern one or belongs to a different cuisine. You should equally take into account three senses - sight, smell and taste. The Greeks have a saying about beauty and health "eat breakfast like a king, lunch like an ordinary man and dinner like a pauper".

- Որո՞նք են հունական խոհանոցի առանձնահատկությունները։ Ի՞նչ համեմունքներ են նախընտրում հույն կանալը։

- What are the distinctive features of the Greek cuisine? What spices do Greek women prefer?

-Յուրաքանչյուր ազգ իր համն ունի ու բույրը։ Հունական ցանկացած կերակրատեսակ բազմատեսակ, հսկայական թվով՝ համերի միացություն է։ Հնագույն շրջանից սերնդեսերունդ փոխանցվող համերը ոչ միայն հասել են մեզ, այլև դարերի ընթացքում հարստացել ու տեղայնացվել են։ Ասենք, լոլիկն ու կարտոֆիլը։ Չէ՞ որ դրանք հունական մթերք չեն և եղել է մի շրջան, երբ մեր խոհանոցում այդ բանջարեղենները չեն եղել։ Մենք ընդունեցինք նաև դրանք ու ստացանք հրաշալի ձաշատեսակներ։ Ի՞նչ ընդհանրություն կա հունական գրեթե բոլոր կերակրատեսակների միջև։ Մենք հսկայական քանակությամբ կանաչեղեն ենք օգտագործում, համեմունքներ՝ բացիլիկ, օրեցանո։

-Each nation has its own flavor and smell. Any Greek dish is a combination of various and great many flavors. The flavors, coming from ancient times and passing through generations, haven't only reached us but also have been enriched and localized centuries long. Let's take tomato and potato. These vegetables are not of Greek origin and there was a period when they weren't used in our cuisine. However, we made use of these products and got wonderful dishes. What is common to almost all Greek dishes? We use a large quantity of herbs, and seasonings, such as basilica, oregano.

- Խոհանոցը երկրի ու ընտանիքի դեմքն է: Սիրո՞ւմ եք պատրաստել: Եվ արդյո՞ք Ձեր խոհանոցում տարածվում է ողջ Հունաստանի բույրը։ Ձէ՞ որ Հունաստանը նաև մոտ 2000 կղզիներ են՝ յուրաքանչյուրը իր ավանդական կերակրատեսակով:

- Culsine is an image of a country and family. Do you like cooking? I wonder whether the smell of Greece spreads all over your kitchen. Greece has about 2000 islands, each with a traditional dish, doesn't it?

-Պատրաստել շատ եմ սիրում։ Վերջերս Հունաստանի դեսպանատունը մասնակցել է բարեգործական միջոցառմանը, որտեղ ներկայացվել էին նաև տարբեր երկրների խոհանոցներ։ Ես 7 տեսակի մարմելադ էի պատրաստել՝ ավելի քան 30 ապակե տարա։ Մի քանի տարի առաջ Լեհաստանում գործուղման ժամանակ ես նման միջոցառման եմ մասնակցել և 23 տեսակի՝ 152 տարա մարմելադ պատրաստել։ Այդքան մեծ տեսականուց երկու տեսակի մարմելադ եմ ամենաշատը սիրում՝ թուրինջը վիսկիի մեջ, huli uwinnn՝ կարմիր գինու։ Սերմ աշխատանքային գրաֆիկի պատձառով, սակայն, մինչև հիմա չի հաջողվել մեղի պատրաստել։ Հունաստանում դրա տեսակները շատ են, համերը՝ ևս։ Ինչ վերաբերում է Հունաստանի տարբեր տարածքներում պատրաստվող կերակրատեսակներին, կնշեմ ամենահայտնիները։ Հայտնի է, օրինակ, ստրիֆտարին՝ թավայի մեջ տապակած շերտավոր կարկանդակը։ Սանտորինի կղզում՝ հրաբխային մոխրի վրա մի տեսակի ընդեղեն են աձեցնում, որ միայն այդտեղ է լինում։ Անունը ձեզ ոչինչ չի տա։ Դրանից են պատրաստում կղզում ամենահայտնի ուտեստր՝ Ֆավան, որն ամենկին էլ թանկ չէ և արժե նույնքան, որքան ռեստորանում կվՃարեք մի կտոր մսի համար։ Կրետեի կազմի մեջ մտնող խանիա քաղաքում երկու հայտնի կերակրատեսակ են պատրաստում։ Առաջինը՝ միայն այստեղ բազմացող «բուրբուրիստա»՝ բլդբլդացող խխունջներից։ Խխունջներ, ընդհանրապես, իունական խոհանոցում շատ են օգտագործում, իսկ այս տեսակի խխունջների գրեթե 90 տոկոսը Ֆրանսիա են արտահանում։ Այնտեղ բարձր են գնահատում բուրբուրիստայի նուրբ համը։ Երկրորդը դակոսն է, որի պատրաստման ժամանակ վրան ձեթ ու ջուր քսված չորացրած հաց, հունական պանիր, պոմիդոր ու օրեցանո են օգտագործում։ Իսկ, ասենք, Կեֆալոնիայում սիրում են մսով, բրնձով, համեմունքներով կարկանդակը, Իպիրոսում՝ գառի մսով կարկանդակները։ Դրանք բոլորն էլ բանջարեղենային են կոչվում և շատ կանաչի, պանիր են պարունակում։ Իրաննինայում գորտի ոտիկներ են շատ սիրում։ Կարելի է ժամերով թվարկել: Բայց չեմ ձանձրացնի ձեզ: Թվարկվածին կավելացնեմ միայն լցոնած կաղամարները կամ էլ դդմիկով լցոնած կոտլետը։

-I like cooking a lot. Recently the Embassy of Greece participated in a charity event with a presentation of national cuisines of various countries. I have made 7 types of jellies, counting over 30 glass containers. A few years ago during a business trip to Poland I took part in a similar event and made 23 types of jellies, counting 152 containers. From such a wide range of jellies I like two types of jellies the most - a grapefruit in whiskey and a plum in red wine. However, up till now I didn't manage to make honey because of a tight schedule. There are many varieties of honey with different flavors in Greece. As for the dishes cooked in different spots of Greece, I will mention only the most popular ones. For instance, a well-know Striftari, a flaky pie cooked in pan. Found only on Santorini Island, a certain type of legume is grown on the volcanic ash. Its name will say nothing to you. The most popular dish Fava on the island is made from this legume. The dish is not expensive at all and costs the same, like if you pay for a slice of meat at the restaurant. The City of Chania on the island of Crete is popular for its two dishes. The first dish is made of snails boubouristi (popping fried snails), which are bred only here. In general, the Greek cuisine makes a great use of snails and almost 90 percent of such snail species is exported to France. The subtle flavor of boubouristi is of high value there. The second dish is called Dakos. You need a bread rusk sprinkled with water and oil and topped with Greek cheese, tomatoes and oregano. And, for instance, people in Cephalonia like a pie with meat, rice and spices. As for Epirus, pies with lamb meat are popular there. All these pies are called vegetable pies and are stuffed with lots of herbs and cheese. People in loannina adore frog legs. One can endlessly list the dishes but I don't want to annoy you. I will only add stuffed squids or meat patties stuffed with marrow to

Վերջինս, ի դեպ, գրեթե բոլոր կերակրատեսակների անքաժանելի մասն է և օգտագործվում է թե թարմ վիձակում, թե չորացված։ Հունական խոհանոցն առանց կիտրոնի ու նարնջի իյութի, մշակված մսամթերքի ու ծովամթերքի, ձկնեղենի, գինու ու ընկույզի, գեյթունի ու զեյթունի ձեթի պատկերացնել չի կարելի։ Նաև սխտոր ենք շատ սիրում։ Ի դեպ, այս մթերքները բնորոշ են Միջերկրականի բոլոր երկրներին։ Անգամ դիետա կա՝ միջերկրածովային։ Գիտնականները պարզել են, որ ամենաառողջարարը հենց դա է՝ գինու, ընկույզի, զեյթունի ձեթի, բանջարեղենի ու ձկան զուգահեռ օգտագործումը։

The latter, by the way, is an integral part of almost all dishes and is used both fresh and dried. You cannot imagine the Greek cuisine without lemon and orange juice, processed meat products and seafood, fish, wine and nuts, olive and olive oil. We also adore garlic. By the way, these products are typical of all Mediterranean countries. There is even a Mediterranean Diet. Scientists found out that this diet, that is simultaneous usage of wine, nuts, olive oil, vegetables and fish, is the healthiest.

- Հայկական խոհանոցում շատ կան ծիսական կերակրատեսակներ, որոնք փոքր-ինչ փոփոխվելով հասել են մեց և մասսայականացել: Հունաստանում և՞ս այդպես է:

- Armenian cuisine is full of ritual dishes that reached us a little bit changed and became popular. Can you say the same about Greece?

- Իհարկե, ասենք, Մեծ Պահքի 40 օրերի ընթացքում կենդանական ծացման ոչ մի մթերք՝ սկսած մսից, վերջացրած հավկիթով, չենք օգտագործում։ Կամ, ասենք, Կրետե կղզում հարսանիքների ժամանակ հատուկ տեսակի ռիզոտո են առաջարկում։ Շատ հեշտ պատրաստվող կերակրատեսակ է՝ հավի Ճուտը եփում են, թելատում և խառնում արգանակում եփած բրնձի հետ։ Ոչ ձոխ այս ուտելիքը մատուցում են անխտիր բոլոր հարսանիքների ժամանակ և այն մեծ մասսայականություն է վայելում։ Շատ համեղ է։ Կամ, օրինակ, հոգեհանգստի ժամանակ սեղաններին www.munhn wtwp t thub anntund, unnd, swpwրավազով ու մաղադանոսով պատրաստված մի ծիսական կերակրատեսակ լինի։ Մահացածին պատվելու և ըստ արժանվույն հանդերձյալ աշխարհ ձանապարհելու նպատակով այն պատրաստել են դեռևս հելլենիզմի շրջանում։ Ավանդույթը պահպանվել է առ այսօր։

- Of course, for instance, we do not use any product of animal origin starting from meat and ending with egg within 40 days of the Great Lent. Or, let's say, a special type of risotto is served at weddings held on Crete Island. It is very easy to make such a dish; you simply cook a chicken, cut it into thin pieces and add to the rice cooked in the broth. This simple dish, which enjoys popularity, is served during all weddings without exception. It is very delicious. For instance, during a requiem mass a ritual dish made of cooked grain, pomegranate, sugar and parsley is a must. This dish has been made since the Hellenistic period in order to honor the dead and pay last respects properly. This tradition has been preserved to date.

Kisotto Risotto

- Ի՞նչ ուտեստ եք նախընտրում հայկական խոհանոցից և ի՞նչ խորհուրդ կտաք պատրաստել hnւնականhg:

-Which dish of the Armenian cuisine do you prefer? What Greek recipe will you recommend to our readers?

- Կարամբով տոլմա։ Շատ համեղ է և բավականին բարդ։ Մեծ հմտություն պետք է ունենալ այդպիսի համ ստանալու համար։ Ես տպավորված եմ հայկական քաղցր սուջուխով։ Երբ նոր էինք եկել Հայաստան, ինձ այնքան էր դուր եկել, որ երբեմն ընտանիքի անդամներից գաղտնի էի ուտում, որ «չծիծաղեն» ինձ վրա։ Կարծում եմ, այն Հայաստանի արևի համն ունի։

Հունականից կառաջարկեմ լցոնած կաղամարներ պատրաստել։ Ձեր ընթերցողին մի բաղադրատոմս եմ առաջարկում, որի բոլոր բաղադրատարրերը Երևանում կարելի է գտնել։

- I like cabbage dolma. It is very delicious and very hard to make. You should be very skilful to get such taste. I am impressed by the Armenian sweet sujukh. When we came to Armenia for the first time, I liked sujukh so much that sometimes I ate it in secret from family members, so that nobody "laughed" at me. I think it has the taste of the Armenian sun.

Among the Greek dishes I will recommend cooking stuffed squids based on the recipe, the ingredients of which may be easily found in Yerevan.

- Both my husband and I are diplomats. My son is

of school age and my daughter is a forensic psychologist. We are an ordinary Greek family with its

traditions, each member of which has its own life.

However, we like to gather together round a big table.

The dining room is the most important, warmest and

- Տիկին Մենձելու, կպատմե՞ք Ձեր ընտանիքի և Ձեր մասին։
- Mrs. Mentzelou, will you tell us a bit about you and your family?

- Թե ամուսինս, թե ես դիվանագետներ ենք։ Տրաս դպրոցական է, իսկ աղջիկս՝ դատական հոգեբան։ Իր ավանդույթներով՝ սովորական հունական ընտանիք, որի անդամներից լուրաքանչյուրն ունի իր կյանքը, բայց սիրում ենք հավաքվել միասին մի մեծ սեղանի շուրջ։ Ճաշասենյակը տան ամենակարևոր հատվածն է՝ ամենաջերմը, ամենամտերմացնողը։ Ուզում եմ մի գաղտնիք բացել, մինչև այսօր այդ մասին չեմ խոսել։ Ես ծնունդով Կրետեից եմ։ Հայերը շատ են նման այդ կղզու բնակիչներին՝ իրենց բնավորությամբ, խառնվածքով, տեսքով... Դա պատահական չէ։ Կրետե կղզում հայ բնակիչներ հայտնվել են դեռևս 900-ական թվականներին, երբ կայսր Նիկոֆորոս Ֆոկան ազատագրել է կոցին, ինչից հետո Արևմտյան Հայաստանից շատ հայեր hաստատվել են այստեղ։ Իսկ Փոքր Ասիայի կործանումից հետո կոցու մալրաքաղաք Հերակլիոնում ապաստան է գտել մոտ 2000 հայ։ Նրանց սերունդներն այստեղ ապրել և արարել են, նույնիսկ ամենահին եկեղեցին հայկական է։ Ընդհանրապես կղզում շատ են «Արմենի» բառարմատով գյուղերը՝ Արմանոյյա, Արմենոկաստելլի և այլն։ Ես ներքուստ զգում եմ, որ իմ ԴՆԹ-ում հայկական գեն կա։ Երբ ամուսնուս նշանակեցին դեսպան Հայաստանում, ես այնպիսի զգացողություն ունեի, թե տուն եմ վերադառնում։ Եվ այսքան տարիների ընթացքում առաջին անգամ պիտի խոստովանեմ՝ հոգու խորքում ինձ հայ եմ զգում։

coziest part of our house. I want to share a secret with you. Up to date I haven't spoken about it. My birthplace is Crete. Armenians are very much alike the inhabitants of this island both in terms of their character. temperament and appearance... It is no coincidence. Armenians appeared on Crete Island still in 900s, when Emperor Nikephoros Phokas liberated the island from the Arabs. Lots of Armenians from Western Armenia settled here thereafter. After the destruction of Asia Minor, about 2000 Armenians found refuge in Heraklion - the capital of the island. Their ancestors have lived and created here, even the most ancient church is Armenian. In general, villages with "Armen" base in their names are great many on Crete Island, such as "Armeni", "Armenokastelli" and the like. I have a feeling inside that I have an Armenian gene in my DNA. When my husband was appointed ambassador to Armenia, I had a feeling that I was back home. And after so many years I must confess for the first time, I feel Armenian deep in my soul.

Thank you, Mrs. Mentzelou

Comphulymanipinib, uphlib Volitini

LՑՈՆԱԾ ԿԱՂԱՄԱՐ

CALAMARI GEMISTOCHIOTIKO

Ֆետա պանրով և բազմագույն բուլղարական պղպեղներով կաղամար՝ պատրաստված ուզոյով Squid stuff with feta cheese and multicolor Bulgarian peppers, baked with ouzo

բսղսորությունը

5-6 մեծ կաղամար և կտրատած

մեկական կանաչ, դեղին և կարմիր

4 Ճաշի գդալ ուզո,

1 փունջ մաղադանոս,

ֆետա պանիր,

1 հատ մեծ լոլիկ

և մի փոքր պարմեզան պանիր,

վայրի սուսամբար (օրեցանո)։

INGREDIENTS

5-6 big squids

1 parcel of chopped squids

1 green, 1 yellow, 1 red Bulgarian pepper

4 table spoons of ouzo

Feta cheese

- 1) Մանր կտրատեք սոխը, սխտորը և բազմագույն բուլղարական պղպեղները։ Ավելացրեք 4 ձաշի գդալ ծիթապտղի յուղ
- 2) Տաքացրեք յուղը և ավելացրեք վերոնշյալ կտրատած բաղադրամասերը, ինչպես նաև հայեցրած կտրատած կաղամարները,՝ ապա եփեք՝ լավ խառնելով բաղադրամասերը, մինչև որ ստացված հեղուկային զանգվածը գրեթե
- 3) Ավելացրեք ուզոն։ Սպասեք մինչև ուզոն գոլորշիանա՝ նորից լավ խառնելով։
- 4) Ավելացրեք մանր կտրատած մաղադանոսը, աղը և պղպեղը։
- 5) Սպասեք մինչև խառնած բաղադրամասերը սառչեն։
- 6) Ավելացրեք մանր կտրատած ֆետա պանիրը (ըստ ձեր ձաշակի) և լցոնեք մեծ կաղամարները։
- 7) Կաղամարի ծայրերն ամրացրեք ատամնափորիչներով։
- 8) Լցոնած կաղամարները տեղադրեք նախապես ծեթով պատված ջեռոցամանի մեջ։
- 9) Յուրաքանչյուր կաղամարի վրա դրեք լոլիկի մեկ շերտ։
- 10) Լոլիկի շերտերի վրա մի փոքր մանրացված պարմեզան պանիր շաղ տվեք։
- 11) Ձեռոցը տաքացրեք մինչև 200 աստիձան։
- 12) Ծասկեք ջեռոցամանն այլումինե փայլաթիթեղով և եփեք կաղամարները 30 րոպե։ 13) Ապա հեռացրեք այլումինե փայլաթիթեղը և ևս 30 րոպե եփեք ջեռոցում մինչև երեսը կարմրի։
- 14) Մատուցեք ուտեստը մի փոքր լուղով և վայրի սուսամբար ցանեք վրան։
- steering well, till all the produced liquids are nearly evaporated

- 6) add the Feta cheese chopped in small pieces (as much as we like) and stuff the big squids,
- 7) tail the squids with toothpicks, 8) add the stuffed squids in a lubricated, with oil, tray, 9) put a slice of tomato on the top of every squid,
- 10) add a small portion of grained "Parmesan" cheese on the top of the tomato,

THE COUNTRY OF PLEASURE-LOVERS

Հայ-հունական հարաբերությունները մտերիմ բառով բնորոշել, նշանակում է ոչինչ չասել: Հարուստ պատմություն, բազում փորձություններ, նվաձումներ, կորուստներ, երկար տարիներ թուրք-սելջուկյան լծի տակ, ապա ազատության վերանվաձում։ Եթե անգամ մեր երկրների միջև դիվանագիտական հարաբերություններ էլ չեն եղել, կան պատմական օրինաչափություններ, զուգահեռներ, որոնք անտեսել անկարելի է։ Այսօր Հունաստանը զարգացած տուրիստական երկիր է, մենք՝ փորձում ենք այդպիսին դառնալ։

Թե ինչպիսին են հայ-հունական հարաբերություններն այս ոլորտում՝ զրուցեցինք
Երևանի Զբոսաշրջության, սպասարկման և սննդի արդյունաբերության հայ-հունական պետական քոլեջ ՊՈԱԿ-ի տնօրեն՝ Ա. Վարդանյանի հետ։

To define the Armenian-Greek relationships using the word "close" means to say nothing. Rich history, numerous troubles, conquests, losses, many years under the Turkish-Seljuk yoke and freedom regain thereafter. Even if there haven't been any diplomatic relationships between our countries, there are historical regularities, parallels, which cannot be ignored. Today, Greece is a developed tourist destination and we endeavor to become such a country. We talked to A. Vardanyan, the principal of the Yerevan State Armenian-Greek College of Tourism, Service and Food Industry SNCO about the relations between Armenia and Greece in this sector.

- Ինչպե՞ս սկսվեց ձեր համագործակցությունը Հունաստանի հետ և ինչո՞ւ հայ-հունական քոլեջը բացվեց նախկին Սննդի տեխնիկումի բազայի վրա:
- -How did your cooperation with Greece start and why was the Armenian-Greek College established on the basis of the previous Technical College of Food Industry?
- Կարծում եմ, երբ երկրի տնտեսության որևէ ոլորտ գերակա է հռչակվում, նշանակում է բարդ և երկարատև աշխատանք ինչպես ենթակառուցվածքների ձևավորման, այնպես էլ համապատասխան որակյալ կադրերի պատրաստման առումով։ Քոլեօր գործում է 2006թ.-ից՝ Հայաստանում տուրիցմի զարգացման, համապատասխան սպասարկող ենթակառույցների համար մասնագետների պատրաստման, երկկողմ համագործակցության զարգացման նպատակով։ Հունաստանը տուրիզմի ոլորտում ամենամեծ փործառությունն ունեցող, տարեկան միլիոնավոր զբոսաշրջիկներ ընդունող երկիր է. դա նշանակում է գարգագած ենթակառույցներ՝ իլուրանոցային, սննդի սպասարկում, ուղևորափոխադրումներ և այլն։ Ահա, հաշվի առնելով այդ հանգամանքը, մենք վերցրեցինք Հունաստանի փորձը, ուսումնական ծրագիրը և հարմարեցրինք հայաստանյան իրականությանը։ Այսօր քոլեջում երիտասարդները ոչ միայն նեղ մասնագիտական կրթություն են ստանում (իսկ մենք թե արտագնա, թե ներգնա տուրիզմի ոլորտի մասնագետներ և խոհարարներ ենք պատրաստում), այլև խորությամբ հունարեն են ուսումնասիրում, Հունաստանի պատմություն, մշակույթ, ավանդույթներ, խոհանոց և այլն։ Այստեղ դասավանդում են նաև Հունաստանից հրավիրված մասնագետներ, իսկ մեր լավագույն սաները վերապատրաստվում են Հունաստանում։ 20 ուսանող վերջերս է վերադարձել այդ երկրից։

-I think when any sector of the country's economy is declared supreme, it means hard and longlasting work in terms of both infrastructure development and training of a relevant quality personnel. The college has been operating since 2006 to develop tourism, train specialists for relevant service infrastructures and foster bilateral cooperation in Armenia. Greece is the country which has the widest experience in the tourism sector and attracts millions of tourists every year. It means that hotel, catering, passenger transportation and other infrastructures are developed. So, taking into account this circumstance. we took the experience and educational program from Greece and tailored to the Armenian reality. Today at the college the young get not only professional education (the college trains students for incoming and outgoing tourism specialists and cooks), but also get profound knowledge of the Greek language, history, culture, traditions, cuisine and so on. Specialists, invited from Greece, lecture at this college and our best students take training courses in Greece. Twenty students have returned from Greece recently.

- Դա նշանակում է, որ քոլեջը Ճանաչված է՝ նաև Հունաստանու՞մ։ -Does it mean that the college is well-known in Greece as well?
- Իհարկե, մեր քոլեջը սկսել են ձանաչել նաև այնտեղ, և բազում հայ երիտասարդներ, որոնք ընտանիքներով վաղուց արդեն հաստատվել էին Հունաստանում, մեզ մոտ սովորելու նպատակով Հայաստան են գալիս։ Եվ սա, չնայած նրան, որ Հունաստանի նմանատիպ քոլեջներում պրակտիկ աշխատանքի համար բազան շատ ավելի հագեցած է, քան մեզ մոտ։

-Sure, our college is beginning to be recognized in Greece too and many young people, who together with their families settled in Greece long time ago, arrive in Armenia to get education, irrespective of the fact that practical base of similar colleges in Greece is much more upgraded than the one we have in Armenia.

- Ինչպե՞ս կգնահատեք հայ-հունական համագործակցության ներկա մակարդակը։
- -How will you assess the current level of collaboration between Armenia and Greece?
- Հայ-հունական հարաբերությունները հիանալի պատմություն ունեն։ Հույներն ու հայերը շատ են նման՝ բնավորությամբ, տեսքով, հյուրասիրությամբ... Համագործակցության եզրերն էլ են շատ՝ զբոսաշրջություն, տնտեսություն, կրթություն, քաղաքականություն։ Չնայած հայ-հունական կապերն ակտիվանում են, բայց առայսօր արտահանումը մոտ 4 անգամ զիջում է Հունաստանից ներկրմանը։ Կրթական ոլորտում համագործակցության արգասիքներից մեկը մեր քոլեջն է։ Եվ քանի որ մենք մասնագիտանում ենք տուրիզմի և սպասարկման ոլորտների մասնագետների պատրաստման մեջ, առավել մանրամասն կխոսեմ հենց այդ մասին։ Երկու երկրներն էլ

-Armenia and Greece have a wonderful relationship history. The Greeks and Armenians are very similar in terms of character, appearance, hospitality... The cooperation ties are many as well, such as tourism, economy, education and politics. Though Armenian-Greek relations are getting more active, but till today export is about 4 times lower than import from Greece. Our college is one of the outcomes of the cooperation in the education sector. As we are specialized in preparing specialists in the fields of tourism and service, I will speak about it in every detail. Both countries have a rich history, however, there is a big difference; the Greeks have preserved their

հարուստ պատմություն ունեն, սակայն կա մի մեծ տարբերություն՝ հույները պահել են իրենց հուշար-ծանները, փայփայում են պատմությունը և փող աշխատում՝ այն որպես ապրանք վաձառելով։ Այնտեղ լավ զարգացած են նաև ենթակառույցները՝ լավ ձանապարհներ, գնային մեծ տարբերությամբ գործող ռեստորաններ ու հյուրանոցներ, համապատասխան որակավորում ունեցող մասնագետներ։ Վստահաբար կարող եմ ասել, որ Եվրոպայում ամենամատ-չելի սպասարկման գները Հունաստանում են։ Ի դեպ, գները ոչ միայն ցածր են, այլև էժանացման միտում ունեն։ Մարդիկ հարմարավետություն են զգում հանգստանալիս ու չեն ափսոսում վճարելու համար։

monuments, they cherish the history and make money by selling it as a product. Infrastructures are well developed in Greece – good roads, restaurants and hotels at big price difference, specialists with a relevant qualification. I can say with confidence that Greece is the only country in Europe that has the most affordable service prices. By the way, the prices are not only low, but also have a tendency to drop. People spend their vacations in comfort and don't regret when paying for such comfort.

- Ինչպիսի՞ն են հույները ու Հունաստանը զբոսաշրջիկի աչքերով։
- -What is the tourists' outlook on the Greeks and Greece?
- Սիրում են հանգստանալ ու վայելել։ Հինգշաբթի օրվանից ողջ Հունաստանը հանգստանում է։ Աշխատանքային օրվա ավարտից հետո մեծամասնությունը տավերնաներ է գնում և երեք օր շարունակ հանգստանում ու զվարձանում։ Դրա համար էլ երկուշաբթին կարձ աշխատանքային օր է։ Նույնպիսի ռեժիմով՝ հույների կյանքի ռիթմին հարմարեցված, գործում են խանութները։ Մի օր քիչ երկար, մի օր՝ կարձ, իսկ կիրակի չեն աշխատում ընդհանրապես։ Ըստ որում, հանգստյան օրերը հիանալի մտերմիկ մթնոլորտում են անցնում ոչ միայն տեղացիների համար։ Զբոսաշրջիկները ես սիրում են մասնակցել այդ խրախձանքին և տանտերերը՝ հույներն ամեն ինչ անում են, որ քեզ յուրային զգաս։ Հիանալի սովորույթներ ունեն, որ, գուցե, քիչ տարօրինակ կլինեն հայերի համար։ Պարում են սեղաններին, որպես հարգանքի նշան վարդի թերթիկներ կամ մեխակի գլխիկներ շաղ տալիս իրար վրա։ Տավերնաներում տղամարդիկ մեխակի գլխիկներ են գնում՝ մեկ սկուտերը 5 եվրոլով, և որպես մեծարում՝ լցնում կանանց վրա։ Ու մի պահ զգում ես, որ հատակը պատված է մեխակներով ու վարդի թերթիկներով և քայլելն անհնար է դարձել:
- -They like to relax and enjoy themselves. The whole Greece takes a rest starting Thursday. After the workday ends, most Greeks go to taverns, relax and have fun three days long. That is why Monday is a short workday. Even stores are tailored to the Greeks' rhythm of life. There are days when they stay open a bit longer or shorter. The stores are not open at all on Sundays. Moreover, not only locals spend their off-days in the wonderful heart-to-heart atmosphere. Tourists also like to take part in this revelry and the hosts, Greeks, do their best to make you feel at home. They have marvelous customs, which might seem slightly strange to Armenians. The Greeks dance on the tables and throw rose petals and carnation buds at each other as a token of respect. Paying 5 Euros for one tray of carnation buds, men buy them in taverns and throw at women as a sign of respect. In no time you feel that the floor is covered with carnations and rose petals, which makes walking impossible for a while.
- Ե՞րբ, ըստ Ձեզ, զարգացածության այդ մակարդակին կհասնենք մենք՝ թե ենթակառույցների, թե մասնագետների առումով:
  - -When do you think we'll reach this level of development both in terms of infrastructures and specialists?
- Հավատում եմ դրան։ Հունաստանի վրա տնտեսական ձգնաժամի ազդեցությունն ավելի ծանր էր, քան Հայաստանի։ Մենք հնարավորություն ու-
- -I believe that one day we'll do. The impact of economic crisis on Greece was much tougher than the one on Armenia. It is possible for Armenia to gain the

նենք հասնելու այդ երկրի՝ տուրիզմի ոլորտում ունեցած փորձին։ Պետական քաղաքականությունն այս առումով շատ հստակ է։ Կա մի խոչընդոտ։ Պրակտիկայի պակասը։ Ողջ Եվրոպայում ու աշխարհում ցանկացած գործատու ուրախությամբ ուսանողներ է ընդունում պրակտիկայի, հետևում նրանց աշխատանքին, գիտելիքներին, աձեցնում և լավագույններին աշխատանքով ապահովում։ Մեր տուրգործակալությունների, հյուրանոցների, ռեստորանների զգալի մասը չի համաձայնում, որ ուսանողները պրակտիկա անցնեն իրենց մոտ կամ էլ, եթե ընդունում են համագործակցության առաջարկը, ստիպում են, որ երիտասարդները հեռվից հետևեն իրենց աշխատանքին, փորձ ու գիտելիքներ չեն փոխանցում նրանց։ Քայց կա նաև դրական փորձ։ Սեդրակ Մամուլյանը՝ հայ խոհարարական ավանդույթների այդ գիտակը, ոչ միայն սիրով աշակերտներ է ընդունում, փոխանցում փորձը, այլև միջնորդում, որ ամենահեռանկարային կադրերը աշխատանքով ապահովվեն։ Հուսով եմ, որ նրա օրինակին հետևողների շարքերը կհամալրվեն։ Չէ՞ որ ցանկացած ոլորտի զարգացման համար պետք է զուգադրել փորձն ու նորարարությունները, նոր գաղափարները։ Այսինքն, պարբերաբար աշխատակազմը պետք է երիտասարդացնել։ Չկա նոր միտք, գաղափար, ձգտում՝ ուրեմն չկա նաև զարգացում։

experience that Greece has in the field of tourism. In this sense the state policy is very distinct. But there is one obstacle and it is the lack of practical experience. Any employer all over Europe and the world is happy to admit students and train them. They follow how the students fulfill their work, gain knowledge, make them experts of their job and then employ the best ones. Most of our travel agencies, hotels and restaurants do not agree to have students trained in their premises or if they agree to cooperate, they make students follow their work from distance and do not share their experience and knowledge with the latter. But we have a positive experience as well. Sedrak Mamulyan, who is an expert of the Armenian culinary traditions, not only accept students and share his experience with the latter with pleasure, but also act as a mediator and provide the most prospective students with work. I hope that many people will follow his example. Experience, novelties and new ideas should be combined for the development of any field, shouldn't they? That is to say, new employees should be regularly recruited. If there is no new idea and aspiration, then there is no any progress.

Diners Club Luxury Travel ամսագիրը իրապարակել է Մալյորկայում, Պիուկետում, Լոնդոնում և Դուբայում գտնվող աշխարհի չորս շքեղ ու տպավորիչ իյուրանոցներն ու հանգստավայրերը։ Յուրաքանչյուր իյուրանոց ունի իր ուրույն ոձը, ինչպես նաև տպավորիչ տեսարաններ՝ իրենց համապատասխան յանդշաֆտներով։

The Diners Club Luxury Travel Magazine entitled Luxury Hotels of the world features four spectacular hotel and resort properties located in Mallorca, Phuket, London and Dubai. Each hotel features its own unique style as well as breathtaking views in their respected landscapes.

Պորտ Սոլեր ձկնորսական գյուղին նայող Jumeirah Port Soller Hotel & Spa իյուրանոցը, որ կառուցված է ժայռի վրա և շրջապատված է Տրամունտանա լեռնաշղթայով, իսկական ապաստարան է հիչեցնում. այն կարծես թե սավառնում է երկնքի ու ծովի արանքում։ Այս մտերմիկ իինգ աստղանի իյուրանոցը ներառում է 120 ընդարձակ սովորական և լյուքս համարներ, որտեղից բացվում են ծովային և լեռնային տեսարաններ։ Այս համարները տեղակայված են 11 շենքերում, որոնք կապակցված են միմյանց հետ հիսաջանչ բուրումնավետ պարտեզներով։

Jumeirah Port Soller Hotel & Spa is built on a cliff overlooking the fishing village of Port Soller and surrounded by the Tramuntana mountain range, the resort's appearance promises a true escape – even appearing to float between the sky and the sea at times. This intimate five star hotel houses a selection of 120 airy sea or mountain facing rooms and suits, spread across 11 buildings connected by wonderful scented gardens.

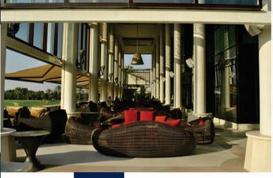

Regent Phuket Cape Panwa իյուրանոցը թաքնված է կղզու մի հանգիստ անկյունում։ Cape Panwa իյուրանոցը երկար ժամանակ Ճանաչվել է որպես Պիուկետի պսակի ամենաթանկարժեք գոհարը։ Հյուրանոցի շուրջը սփռված անթերի տեսարանը, որ ընդգրկում է Անդամանյան ծովի անարատ փիրուզե ալիքներով ողողվող սպիտակ ավազով մեկուսի ծովածոցը և որտեղ կարելի է հանդիպել ամենաաշխույժ ջրասուզակության,

Regent Phuket Cape Panwa is tucked away in a quiet corner of the island. Cape Panwa has long been recognized as the most precious jewel in Phuket's crown. Overlooking a secluded bay of pure white sands lapped by the turquoise Andaman Sea and boasting some of the region's most exhilarating diving, the flawless scenery around the hotel is simply breathtaking.

Դուբայի DESERT PALM by Per AQUUM իյուրանոցը գտնվում է կանաչ դաշտերի և տպավորիչ
անապատային լանդշաֆտից հայտնվող արմավենիների մեջտեղում։ Պոլո խաղի համար նախատեսված
հսկայական դաշտում Desert Palm իյուրանոցը
կարծես հակադրություն լինի Արաբական անապատի անսահման լանդշաֆտների և փարթամ կանաչապատ շրջակայքի միջև։ Աշխարհից կարծես թե
մեկուսացած Desert Palm իյուրանոցը նախատեսված է ինչպես կատարյալ, այնպես էլ ակտիվ
հանգստի համար։ Պոլո խաղի առաջնության համար
նախատեսված 4 դաշտով, համաշխարհային կարգի
ծիավարության դպրոցով և ավելի քան 150 ակր
հողատարածքով՝ Desert Palm իյուրանոցը հանդիսանում է ապաստարան ծիասպորտի սիրահարների
համար։ Այս շքեղ պոլո հանգրվանը բաց է թե
սկսնակների և թե փործառու ծիավարների համար։

DESERT PALM by Per AQUUM — Dubai is set amidst green fields and palm trees emerging from the dramatic desert landscape. Desert Palm is a contrast between the vast soundscapes of the Arabian Desert versus the lush surrounds of green in an extensive polo property. Desert Palm is a spectacular retreat designed for both pure relaxation and a wide selection of activities. Desert Palm is haven for the equestrian lover with four championship polo fields, a world-class riding school and over 150 acres to explore from the vantage of a horse, beginners to accomplished equestrians are welcomed to this chic desert polo retreat.

երբ պետք չէ մանրուքների մասին հոգ տանել WORLD Club Card:

No Need to Spend Time on Trifles

Ավստրիական ավիաուդիների բիզնես դասի

լաունջ անվձար այցելելու համար անհրաժեշտ է

ստանալ այցետոմս։ Այցետոմս ձեռք բեղելու համար,

մեկնելուց առնվազն մեկ աշխատանքային օր առաջ

պետք է տեղեկացնել Ավստրիական ավիաուղի-

ներին էլ. hwugtnվ (Armenia@austrian.com)՝ Diners

Club քարտի քարտապան հանդիսանալու և այցե-

տոմս ստանալու ցանկության մասին։ Հրավիրա-

տոմսը կարող եք վերցնել Ավստրիական ավիաուղի-

ների գրասենյակից՝ Ալեք Մանուկյան 9 հասցեում,

կամ անմիջապես մեկնումից առաջ օդանավակայա-

Այս ծառայությունից օգտվելու համար ուղ-

նից ներկայացնելով Diners Club քարտը։

Premium pununn:

Ավստրիական ավիաուդիների կողմից տրամադրվող ծառայություններ Diners Club Super Premium և Diners Club Young professional քաղտապաններին

Services Provided by Austrian Airlines to cardholders of Diners Club Super Premium and Diners Club Young professional

> Քարտապանները ձեռք բերելով Diners Club-ի ցանկացած քարտատեսակ, քարտի հետ միասին նվեր կստանան ծառայությունների մի ամբողջ փաթեթ Ավստրիական ավիաուդիների կողմից, որում ներառված են՝

A cardholder, when acquiring any type of Diners Club cards, will receive a present of a whole package of services provided by Austrian Airlines, which are as follows:

Վիեննայի օդանավակայանում անվձար լաունջի այցելություն Free of charge lounge visit in Vienna airport

> For visiting the Austrian Airlines Business Class lounge free of charge an invitation is required. This invitation can be acquired by informing the Austrian Airlines at least one working day before the planned departure via email (armenia@austrian.com) (a prove shall be included (DC card) that the customer

> holds a DC Card issued by AraratBank). This invitation

can be picked up at Austrian Airlines' office at the

address of 9 Aleq Manukyan St. or at the airport right before departure.

Վիեննայի օդանավակայանում արագ գծի (fast line) հնարավորություն Vienna airport fast line opportunity

For using this service you just need to show դակի պետք է ցույց տաք Ձեր Diners Club Super your Diners Club Premium Card.

Վիեննայի օդանավակայանում «business class» հաշվառում

"Business Class" check-in at Vienna airport /Premium/

Վիեննայի օդանավակայանում հաշվառվելիս ցույց տվեք Ձեր Diners Club Premium քարտը և անվձար ստացեք «business class» հաշվառում։

Show your Diners Club Premium Card when checking in at Vienna airport and you will get a "business class" check-in for free.

Corinthia Hotel London իյուրանոցը թեև գտնվում է Տրաֆալգարի իրապարակից, Վեստմինստերյան պալատից և Քովենտ Գարդենից մի քանի քայլի վրա, բայց և հեռու չէ Մելֆեյր ավանից և Սիթի Սբուեր Մայլ իրապարակից։ Անչափ նրբագեղ շինությունը թվագրվում է 1885 թվականով, թացուհի Վիկտորիայի գահակալման օրերով։ Քնական լույսով ողողված տարածքներ ստեղծելու համար՝ Corinthia Hotel hյուրանոցը, որն ունի ընդարձակ նախասենյակներ և բարձր առաստաղներ, տանում է Ձեզ ետ՝ դեպի 21-րդ դարի՝ հարմարավետության հետ միածուլված կայսերական ոսկե դար: Այս հյուրանոցը ունի ամենաընդարձակ սենյակները ողջ մայրաքաղաքում: Stղակայված լինելով Տրաֆալգարի կողջին Whitehall Place-ը չէր կարող ավելի հեղինակավոր վայրում գտնվել։ Բառացիորեն այն գտնվում է 10 Դաունինգ սթրիթ փողոցից մի քանի րոպե քայլի վրա և մոտ է այնպիսի համաշխարհային մշակութային հաստատությունների, ինչպիսիք են՝ Ազգային պատկերասրահը և Թագավորական օպերայի շենքը։

Corinthia Hotel London is perfectly positioned just moments from Trafalgar Square, Westminster and Covent Garden, yet close to Mayfair and the City's Square Mile. The supremely elegant building dates back to 1885, the Empire days of Queen Victoria, Featuring vast lobbies and high ceilings to create iconic public spaces flooded with natural light the Corinthia Hotel takes you back to the golden age of the empire fused with 21st century comfort whilst boasting some of the most spacious rooms in the capital. As well as being positioned next to Trafalgar Square the location of Whitehall Place could not be more prestigious. Literally a few minutes' walk from 10 Downing Street and close to world-class cultural institutions such as the National Gallery and Royal Opera House.

Skyline ամսագրի անհատական օրինակ Personal copy of Skyline magazine

Այս գեղեցիկ և հետաքրքիր ամսագրի օրինակը Diners Club Premium քարտապանները կարող են ստանալ թե՛ էլեկտրոնային և թե՛ տպագրված տարբերակով՝ ըստ ցանկության։ Այն քարտապանները, ովքեր կգերադասեն տպագրված տարբերակը, պետք է իրենց փոստային հասցեն (գրասենյակի կամ տան) գրանցեն բանկում, իսկ ամսագիրը online տարբերակով նախընտրողները՝ էլ. հասցեն։

Diners Club Premium cardholders can get an interesting and nice copy of the magazine both electronically and in printed version upon request. Cardholders who prefer the printed copy of the magazine shall leave their postal address (office or home) at the bank, and those preferring online copy shall leave their e-mail address.

5

Անվծար սուրձ Երևանի օդանավակայանի միջանցիկ գոտու Segafredo սրձարանում Free coffee in Segafredo cafe in the transit hall of Yerevan airport

Օդանավակայանի ռեգիստրացիոն բաժնում gույց տալով Ձեր Diners Club Super Premium քարտը՝ Ոուք կստանաք Սեգաֆրեդոյի կտրոն (վաուչեր), որն էլ կարող եք փոխարինել սուրճով: You may get vouchers for Segafredo cafe at the check-in desk at the airport by presenting your Diners Club Premium Card.

6

Միջկոնտինենտալ թռիչքների ժամանակ 6 և ավելի ժամ թռիչքների կապվածության դեպքում անվձար իյուրանոցի տրամադրում Վիեննայում

A free hotel provision in Vienna in case of intercontinental fights of 6 hours cumulatively and more

Վիեննայում անվձար իյուրանոցային համար ամրագրելու համար Diners Club Super Premium քարտապանները պետք է նախօրոք ստանան իյուրանոցի ամրագրման կտրոն։ Ամրագրման կտրոնը ձեռք բերելու համար անհրաժեշտ է մեկնելուց առաջ ուղարկել ամրագրման հաղորդագրություն Ավստրիական ավիաուղիներին (Armenia@austrian.com) էլ. հասցեով։ Ամրագրման կտրոնը մեկնելուց առաջ կարող եք ստանալ Ավստրիական ավիաուղիների գրասենյակից՝ Ալեք Մանուկյան 9 հասցեում։ For booking a free room in a hotel in Vienna Diners Club Premium cardholders should be provided with booking voucher. For receiving the booking confirmation it is required to send a booking link to the following e-mail (armenia@austrian.com). You can pick up the booking voucher at Austrian Airlines' office at the address of 9 Aleq Manukyan St. before the departure.

7

ARARATBANK and the Austrian Airlines have implemented co-branding

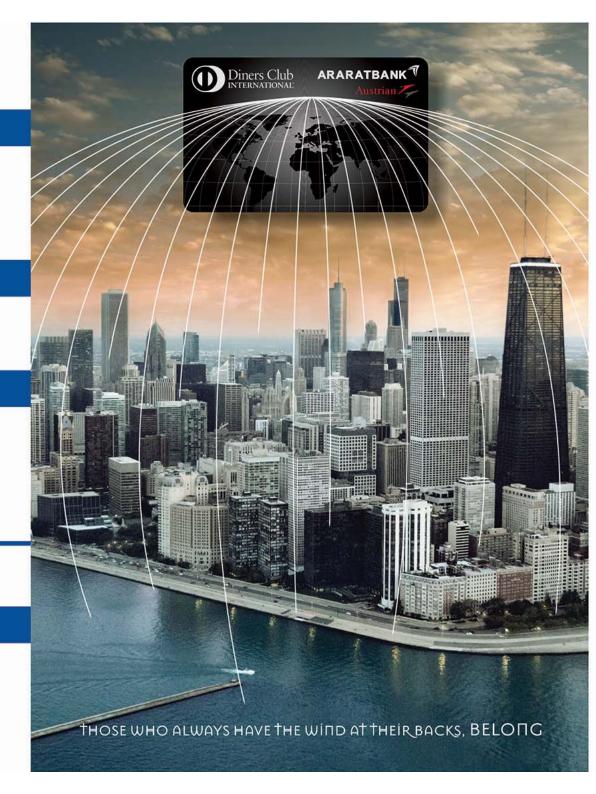
Diners Club Super Premium քարտ ձեռք բերելուն պես Ավստրիական ավիաուղիների կողմից նվեր կստանաք 10.000 ՀՀ դրամ արժողությամբ զեղչի կտրոն

You will receive AMD 10.000 discount voucher by Austrian Airlines when signing up for Diners Club Premium Card

8

«Զվարթնոց» օդանավակայանից մինչև Երևան անվձար տաքսի ծառայության տրամադրում Free taxi service from Zvartnoc airport to Yerevan

Տաքսի պատվիրելու համար անհրաժեշտ է նախօրոք, մինչև Երևան հասնելը, 1 աշխատանքային օր առաջ armenia@austrian.com էլ. հասցեին ուղարկել թռիչքի տվյալները: Ավստրիական ավիաուղիների գրասենյակից կամրագրեն տաքսին և վարորդը կդիմավորի քարտապանին: For ordering a taxi the cardholders shall send e-mail to armenia@austrian.com with his/her flight details one working day before arriving at Yerevan. The Austrian Airlines will book a taxi and the driver will welcome the cardholder (holding a sign with his/her name).

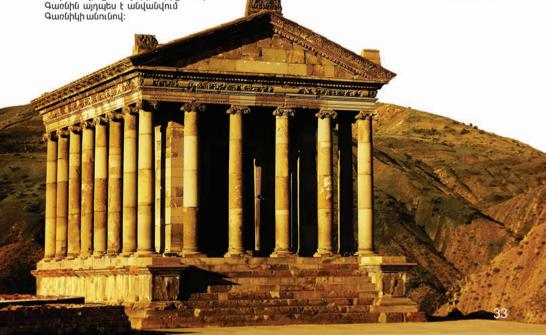

Austrian 7

Գառնիի հնավայր Garni ancient settlement

Կոտայքի մարզի Գառնի գյուղում, Ազատ գետի աջ ափին, Երևանից 28 կմ հեռավորության վրա է գտնվում Գառնիի հնավայրը։ Ըստ 14-րդ դարի մի ձեռագրի՝ Գառնիի ամրոցը հիմնադրվել է մ.թ.ա. 2166-ին։ Խորենացու վկայությամբ՝ Գառնի տեղանվան ստուգաբանությունը կապվում է Հայկազյան Գեղամ նահապետի թոռան՝ Գառնիկի անվան հետ։ Գեղամ նահապետը Ամասիայի որդին էր և ըստ ավանդական պատմության՝ գահակալել է 50 տարի, այն է մ.թ.ա. 1900-1850 թթ.։ Նա գաղթել է hարավից՝ Արմավիրից, և գնացել hյուսիս։ Ճանապարհին կանց է առել ներկա Գառնիի տեղում, որը իր գեղատեսիլ բնությամբ գրավել է նահապետին։ Հրապուրված այդ բնությամբ՝ Գեղամը մի դաստակերտ է հիմնում, որը նրա անունով սկզբում կոչվել է Գեղամի։ Գեղամն այդ ավանը թողնում է իր թոռին՝ Գառնիկին, իսկ ինքը շարունակում է Ճամփան դեպի Սևանի ավազան։ Հետագայում նրա անունով կոչվում են Գեղամա լեռները, Գեղամա լիձը, Գեղարքունիքը։ Իսկ

Garni ancient settlement is located 28 km from Yerevan on the right coast of river Azat in Garni village of Kotayk region. An inscription, which dates back to the 14th century, says that Garni temple was founded in 2166 BC. According to Khorenatsi, the etymology of Garni is connected with the name Garnik, who was the grandson of Haykazyan Gegham patriarch. Gegham patriarch was the son of Amasia. The legend says that he ruled 50 years, from 1900 till 1850 BC. He migrated from the south, Armavir and headed for the north. On the way he stopped in the present-day Garni, where the patriarch was captured by its scenic nature. Fascinated by the nature, Gegham founded a burgh, which was first named after him - Geghami. Gegham left this burgh to his grandson Garnik and continued his way to the Sevan basin. Subsequently, Geghama Mountains, Lake Geghama and Gegharkunik were named after him. As for Garni, it has been named after Garnik.

Գառնի ամրոցի համալիրում գերիշխողը տաձարն է, որը տեղադրված է ամրոցի դարպասով անցնող առանցքի երկայնքով։ Ամրոցի ներսում երած կառույցների պեղումներից հետո են բացվել հեթանոսական տաձարը, անտիկ շրջանի պալատական շենքի ու արքունի բաղնիքի մնացորդները։ Շենքը, ըստ ընդհանուր հորինվածքի, պերիպտեր է, հատակագծով ուղղանկյուն սրահ է, մուտքի կողմից երկայնական պատերի շարունակությունների միջև ներգծված նախամուտքով, որոնք արտաքինից շրջապատված են կարձ ձակատներում 6-ական, երկար ձակատներում՝ 8-ական, այսպես կոչված, հռոմեական-հոնիական օրդերի սյուներով։ Պատերը կառուցված են կապտավուն ործաքարից, առանց շաղախի, որմնաքարերը միացված են երկաթյա կաաերով, երկաթի ու քարի միացման հանցույցները լցված են կապարով։ Տաձարի աղոթասրահը ունեցել է գլանաձև քարակերտ թաղակապ ծածկ։ Տաձարը նվիրված է եղել հեթանոսական Միհր աստծուն։ Միհրը որպես լույսի, Ճշմարտության խորհրդանիշ հաձախակի պատկերվել է ցուլի (խավարի) դեմ մենամարտելիս։ Տաձարի մոտ գտնվել է սպիտակ մարմարից քանդակված ցուլի կձղակ, որը պատկանել է քրիստոնեական կրոնի տարածման ժամանակ ոչնչացված հեթանոսական կուռքին։ Սրահի մեջտեղում փոս է, որը նախկինում ջրով է եղել լցված։ Միհր աստծո պաշտամունքը կապվում է նաև ջրի ու լույսի պաշ-տամունքի հետ։

Հեթանոսական տաձարը քրիստոնեության ընդունումից հետո օգտագործվել է աշխարհիկ նպատակներով:

Պեղումների արդյունքում բացվել են նաև բնակելի շենքերի հիմնապատեր, 10-ից ավելի հնձաններ ու մառաններ՝ գինու հորերով, հայտնաբերվել են սանդեր, երկանքներ, մետաղե գործիքներ, զենքեր, հասարակ և ջնարակված խեցեղեն, ապակեղեն (իիմնականում տեղական արտադրության, մասամբ՝ բերված Դվինից և այլ քաղաքներից)։ Գտնվել են սասանյան, արաբական, բյուզանդական, սելջուկյան, վրացական, մոնդոլական, ուշ միջնադարյան, պարսկական, եվրոպական դրամներ։ Ամրոցի առջև եղել է քաղաքատիպ բնակավալը, որի հետքերը ծածկվել են միջնադարյան և նոր ժամանակների կառույցներով։ Գառնի գյուղը հյուսիսից երիզող բլրաշարքի վրա գտնվում է միջնադարյան գերեզմանոցը՝ քանդակագարդ խաչքարերով, մակագրված տապանաքարերով:

The current arrangement of the temple dates to the 3rd-2nd centuries BC. The Temple of Garni is known to be destroyed by the Roman troops in the 1st century BC. In 77 AD King Tiridates I (54-88) restored the temple. In the Greek manuscript he left, Garni is called an "impregnable fortress". During the reign of the kings of the Artaxiad Dynasty and Arsacid Dynasty, it was a famous castle, military post and a country house.

In the Garni fortress complex the temple prevails, which lies along the gates of the fortress. After the excavations had been done inside the fortress, the pagan temple, the remains of the ancient palace and the royal bath were opened. The walls are erected of bluish basalt blocks, without any mortar, ashlars are connected with iron rods and joints between iron and stone are filled with lead. The praying hall of the temple used to have a cylindrical stony vaulted ceiling. The temple was dedicated to the God Mithra. Mithra, as a symbol of light and truth, was frequently featured struggling against a bull (darkness). The hoof of an ox carved from the white marble was found near the temple. It belonged to a pagan idol, which was destroyed during the spread of Christianity. There is a pit inside the hall, which was previously filled with water. The worship of the God Mithra is also linked with the worship of water and light. The pagan temple was used for secular purposes after the adoption of Christianity. Although the Temple of Garni reminds the monuments of the Hellenic period, nevertheless it remains an unsurpassed example of Armenian architecture of pagan times.

Excavations have revealed main walls of dwellings, cellars with wine pits, stone mortars, hand operated millstones, metal tools, weapons, ordinary and glazed pottery, glass-ware (mainly of local production and partially brought from Dvin and other towns). Sassanian, Arab, Byzantine, Seljuk, Georgian, Mongol, late medieval, Persian and European coins have been found. A town-like settlement used to be in front of the temple, the traces of which were covered with medieval and present-day constructions.

The medieval cemetery with sculptured crossstones and inscribed gravestones is located on the hills bordering Garni village from the north.

ՀԱՎԵՐԺՈՒԹՅՈՒՆ ՔԱՐԵ ԱՓԵՐԻ ՄԵՋ

Eternity on the stony shores

Մեանա լիձը կամ Գեղամա ծովը գտնվում է Հայաստանի Գեղարքունիքի մարզում։ Այն մեր երկրի ամենախոշոր, իսկ Հայկական քարձրավանդակի մեծությամբ երրորդ լիձն է (Վանա լձրց և Ուրմիա լձից հետո)։ Հնում հայտնի է եղել որպես Գեղամա ծով, Գեղադքումիաց ծով կամ էիխնիտիս անուններով։ Ի տարբերություն Ուրմիա և Վանա լձերի՝ Սեանը բաց լիձ է և ունի քաղցրահամ ջուր։ Այն քաղցրահամ ջուր ունեցող 2-րդ բարձրադիր լիձն է (առաջինը Հարավային Ամերիկայի Տիտիկակա լիձն է)։ Գտնվում է ծովի մակերևույթից 1916 մ բարձրության վիա, մակերեսը 1240 քառ. կմ է, խորությունը հասնում է 83մ-ի։ Սեանա լիձք շրջապատում են հարավից Վարդենիսի, արևմուտքից Գեղամա, իյուսիս-արևմուտքից Փամբակի, իյուսիս-արևելքից Արեգունի լեռնաշղթահները։ Լձի մեջ լջվում է 28 գետ ու զետակ։

Սեանա լիձն առաջացել է իրաբխի հետեանքով։ Գեղամա լեռնապարի ինագույն գետի հունը լավայի ժայթքումից լձացել և ստացված բաժականման տարածքը սկսել է լցվել հարեան լեռներից եկող ձնհալի ջրերով, իսկ ավելի ուշ՝ նաև գետի ջրով։ Զրի դարավոր պաշարները դուրս գալու ելք են գտել և հոսել դեպի հրազդան գետի հովիտը։ Դժվար է նկարագրել Սեանա լձի գեղեցկությունը, այն տեսնել է պետք։ Շատ ձանապարհորդներ հատուկ գալիս են հայաստան՝ հիանալու Սեանի գեղեցկությամբ և նազանքով, շնչելու սարերի բյուրեղյա օղը, ձաշակելու Սեանա ջրերում ապրող անմահական իշխան ձուկն ու վայելելու կրակոտ մայրամուտները։ Lake Sevan or Geghama Sea is located in Gegharkunik region of Armenia, It is the largest lake in Armenia, as well as the 3rd largest lake in the whole Armenian plateau (after Van and Urmia). In ancient times it was known as Geghama Sea, Gegharkunyats Sea or Lokhmita. Unlike Urmia and Van lakes, Sevan is an open lake with fresh water. It is the 2nd highland lake with fresh water (the first one is Lake Titicaca in Southern America). Lake Sevan is at the altitude of 1916 m above the sea level. The surface of the lake is 1240 square km. and with the depth reaching 83 meters. The mountain ranges, such as Vardenis in the south, Geghama in the west, Pambak in the northwest and Areguni in the northeast surround Lake Sevan. Twenty-eight rivers and streams flow into the lake.

Lake Sevan was formed as a result of volcanic activity. The erupted lava blocked the riverbed of Geghama mountain range and melted ice and river water began to accumulate in the formed hollow. Later the flow of water cut through the reservoir wall in the direction of river Hrazdan. It is difficult to depict the beauty of Lake Sevan, you had better see it. Many tourists specifically come to Armenia to admire the beauty and grace of Sevan, breath its crystal mountain air, taste selected trout of Lake Sevan and enjoy fiery sunsets.

Սակայն Սեան մեկնողների համար անակնկալներն ու ծանոթությունը հայկական հնագույն պատմությանն ու ձարտարապետությանը սկսվում է ավելի վաղ՝ Սեան հասնելու ձանապարհին։

Մայրաքաղաք Երևանին հարող ու դրան ամենամոտ ափամերձ հուշարձանը Սևանավանքն է։ Հիմնական եկեղեցին՝ հիմնադրել է Գրիգոր Լուսավորիչը 305 թ., մյուս երկուսը կառուցվել են 874 թ.։ Կըդցին բերդապարիսպով ամրացված է եղել դեռևս բրոնցի դարում։ Իսկ հեթանոսության շրջանում այստեղ մեհյան է կառուցվել։ 874թ.-ին Աշոտ Բագրատունի թագավորի դուստրը, Սյունյաց Վասակ Գաբուռ իշխանի կինը՝ Մարիամը, այստեղ կառուցել է երկու եկեղեցի՝ Առաքելոց (փոքրը) և Աստվածածին։ Առաքելոց եկեղեցու թմբուկի արևելյան նիստին պահպանվել է շինարարության մասին արձանագրությունը՝ գրված 874թ.-ին։ Արևմտյան կողմում կցվել է գավիթ, որը հնագույններից է (կանգուն էր մինչև 1930-ական թթ.)։ Գավթի սյուները պսակել են փայտե քանդակազարդ խոյակները, որոնք այժմ պահվում են Հայաստանի պատմության պետական թանգարանում և Էրմիտաժում։ Ենթադրվում է, որ խոյակները բերվել են որևէ պալատական շենքից։

Այստեղ գործել է վանական միաբանություն, որի վանականները հայտնի են եղել առանձնահատուկ խիստ բարջերով։ Վերջին վանականը միաբանությունը լքել է 1930 թ.-ին։ Եկեղեցիները վերանորոզվել են 1956-1957 թթ.-ին։ However, surprises and familiarization with the Armenian ancient history and architecture for the tourists leaving for Sevan starts earlier - on the way to Sevan.

Sevanavank (Sevan Monastery) is a coastal monument nearest to the capital city Yerevan. The main church was founded by Gregory the Illuminator in 305, and the other two were built in 874. The island was fortified still in the Bronze Age. Here had been a pagan monastery. In 874 Mariam, who was the daughter of the king Ashot Bagratuni and the wife of prince of Syunik Vasak-Gabor, built two churches here - Arakelots (a small church) and Astvatsatsin. Engraved in 874, an inscription was preserved on the east facet of the drum of Arakelots church. Considered one of the ancient constructions, a church porch was enclosed to the western side of the church (it survived till 1930s). The columns of the porch were crowned with wooden carved caps, which are now kept in the State History Museum of Armenia and Hermitage. The caps are supposed to have been brought from a palace. A monastic congregation used to be here, the monks of which were famous for their specifically strict manners. The last monk left the congregation in 1930. The churches were reconstructed in 1956-1957.

դեպի աջ մի ձանապարհ է բարձրանում։ Դրա երկայնքով է ձգվում 17-18-րդ դդ. հայտնի արհեստագործական փողոց-թաղամասը՝ Քարամի քուչան։ Քարամը, ավանդության համաձայն, հենց այն վաձառականն է, որին պատկանող արհեստանոցներում տարբեր վարպետներ են աշխատել՝ սկսած փայտագործներից մինչև դարբիններ ու գորզագործներ։ Արհեստանոցները այն ժամանակին բնորոշ սալահատակով պահպանված են մինչ այսօր։ Այստեղ հիմա էլ տարբեր վարպետներ են աշխատում։ Փողոցի երկու եզրերին թանցարաններ են, որտեղ կարելի է տեսնել մի քանի դար առաջ Դիլիջանին բնորոշ սենյակներ՝ տիպիկ կահավորմամբ, արվեստի և արհեստի գործեր։ Իսկ փողոցի հարևանությամբ Պատմության թանգարանն ու պատկերասրահն են։ Հետաքրքիր են երկուսն էլ. մեկում ներկայացված է այն ամենը, ինչ հայտնաբերվել է Դիլիջանի տարածաշրջանում պեղումների ժամանակ։ Իսկ պատկերասրահը մարզային թանգարանների մեջ՝ ցուցանմուշներով ամենահարուստներից է։ Այստեղ կան նաև աշխարհահռչակ նկարիչների, քանդակագործների աշխատանքներ։

leading to a popular craftsmanship street-yard of the 17th-18th centuries, called Karami Kucha. The legend says that Karam was a merchant who owned workshops, where different masters, such as woodworkers, blacksmiths and carpet makers, used to work. With a paving typical of those times, the workshops are preserved to date. Today, different masters work here. There are museums on both sides of the street, where you can see the rooms with furnishings and works of art and handicrafts, typical of Dilijan a few centuries ago. The Museum of History and the Gallery are in the neighborhood. Both are interesting; everything that was found during the excavation in Dilijan can be seen in the Museum of History and, in terms of exhibits, the Gallery is the richest among the regional museums. Here one can see the works of renowned painters and sculptors.

Սևանա լճի մաքուր ու մանր ավազ ունեցող ափերը առավելապես Գեղարքունիքի մարզի Շորժայի հատվածում են։ Այստեղ հասնելու համար զբոսաշրջիկներն ընտրություն ունեն։ Կամ հանգստի մեկնել Գեղարքունիքի, կամ Տավուշի մարզերի տարածքով։ Երկու դեպքում էլ չեք սխալվի։ Շորժա հասնելու համար հարկավոր է անցենլ Դիլիջանով։ Եթե անապարհից ու չայցելեք Դիլիջանի արգելոցում գտնվող ու խիտ անտառով շրջապատված Պարզ լիձ (որի հարևանությամբ, ի դեպ, հանգստի գոտի կա՝ սպասարկման համալիրով), չզլանաք զբոսնել Դիլիջանով։ Քաղաք կենտրոնում գեղեցիկ հրապարակ կա՝ խորհրդային հայտնի «Միմինո» ֆիլմի հերոսների քանդակով, իսկ

The shores of Lake Sevan, full of clean and fine sand, can be found mostly in Shorzha in Gegharkunik region. To reach the very place, tourists have a choice; they can go on a vacation either through Gegharkunik or Tavush regions. Either way would be fine. To reach Shorzha you should pass through Dilijan. Even if you don't deviate from the way and don't visit Lake Parz (by the way, you can find a recreation area nearby with a full service complex) located in the Dilijan nature reserve and surrounded by the dense forest, don't be too lazy to take a walk through Dilijan. There is a beautiful square in the city center with a monument to the heroes of the comedy Mimino, well-known in the Soviet period. On the right side you can see a road

Գեղարքունիքով անցնող մայրուղին նախընտրողները ևս չեն հոգնի ձանապարհից։ Այրիվան գյուղի և հարող տարածքներում մի քանի հուշարձան կա։ Հայրավանքը անմիջապես Սևանի ափին է՝ մի բլրի վրա, ուր առայսօր երևում են կիկլոպյան պարիսպների մնացորդներ։ Հայրավանքի Սբ. Ստեփանոս եկեղեցին կառուցվել է 4-րդ դարում, ունի քառակոնք կենտրոնագմբեթ հորինվածք և համարվում է հայկական Ճարտարապետության եզակի նմուշներից, կառուցված է բազալտից, իսկ կամարները, ութանիստ թմբուկով գմբեթը՝ սրբատաշ տուֆից։ 1211-ին եղբայրներ Հովհաննես և Ներսես վարդապետները նորոգել են եկեղեցին ու կառուցել երկսյուն, երդիկավոր, ութանիստ, շթաքարազարդ գմբեթով գավիթ: Հայրավանքի պարսպապատ փոքրիկ բակում կան XVI դ. տապանաքարեր ու խաչքարեր. իսկ պարսպից դուրս խցերի և տնտեսական շենքերի ավերակներն են։ Հայրավանքը գործել է մինչև XIX դ.: 1980-ական թթ. վանքը նորոգվել է, եկեղեցու գմբեթը վերակառուցվել։ Քիչ ավելի հեռու Սևանի ափին գտնվող Բերդկունքի կամ, ինչպես ժողովուրդն է ասում, Աղկալայի՝ Սպիտակ ամրոցի ավերակներն են։ Դրա տարածքում ամրոց եղել է դեռևս մ.թ.ա. 3-2-րդ հազարամյակներում, 12-րդ դարում վերակառուցվել է և դարձել տեղանքի ամրոց-հենակետերից։ Ujuon պահպանված է դրա մի պատը՝ ողջ բարձրությամբ, հենակետերով։ Այն ևս ավելի լավ է երևում Սևանից։ Ափամերձ հատվածում նախ նկատելի են դառնում բլուրները։ Եվ ամրոցը երևում է միայն բլուրները **հաղթահարելուց հետո**։

Those who prefer the highway passing through Gegarkunik will not get bored with the road trip too. There are a few monuments nearby Ayrivan village and adjacent territories. Havravank Monastery is just on the shore of Lake Sevan atop a hill with the remains of cyclopean walls still seen these days. Built in the 4th century, St. Stepanos Church of Hayravank Monastery complex is a central-dome church in the form of quatrefoil and is considered one of the unique designs of the Armenian architecture. The church was built of basalt and the arches as well as the octagonal drum of the dome were built of the polished tuff. In 1211, two highly educated brothers. Hovhannes Vardapet and Nerses Vardapet, renovated a church by building a two-columned octagonal church porch with a bas-relief dome and a garret window. A small fenced yard of Hayravank Monastery houses tombstones and crossstones dating back to the 16th century. Beyond the fence the ruins of small chambers and households can be seen. Havravank Monastery operated till the 19th century and already in 1980s it was renovated and the dome of the church was reconstructed. A bit farther one can come across the remains of Berdkunk Fortress, or Aghkala - White Fortress, the way people call it. Once there used to be a castle here in the 3rd -2nd millennium BC, but in the 12th century it was rebuilt and became one of the base fortresses on the area. One of its walls has survived with its whole height and observation posts. You can get a better view of it from Sevan. First of all the hills become visible on the coastal territory. After you pass the hills, you can see the fortress. The Arab cemetery is one more memorial hiding behind the hills, on the other side of a motor highway. Most gravestones have not survived these days, but still some exist with Arabic inscriptions Ավտոմայրուղու մյուս կողմում՝ էլի բլուրների ետևում թաքնված ևս մի հուշարձան կա։ Արաբական տիրապետության շրջանի գերեզմանատուն։ Գերեզմանաքարերի մեծ մասը այսօր կանգուն չէ։ Պահպանված են քչերը՝ արաբատառ արձանագրություններու!

Հաջորդ կանգառը, որ խորհուրդ կտայինք չանտեսել, Նորատուս գյուղն է՝ իր հայտնի խաչքարերով։ Նորատուս գյուղը հայտնի է իր գերեզմանատնով, որտեղ կան բազմաթիվ 9-17-րդ դդ. թվագրվող խաչքարեր։ Այն խաչքարերի յուրահատուկ բացօթյա թանգարան է։ Ավանդության համաձայն՝ մոնղոլ-թաթարական հերթական հարձակման ժամանակ Գազիկ արքան մտահոգվում է, թե ինչպես մի քանի տասնյակ զինվորով կանգնեցնի հակառակորդին, բայց կարողանում է գտնել ելքը։ Հազարավոր խաչքարեր հանդերձավորում են զինվորների նմանությամբ։ Արաբները տեսնելով հայկական բազմամարդ «գորքը» նահանջում են։

Գերեզմանատան տարածքում կա մի փոքրիկ մատուռ, որի օգնությամբ, մեկ այլ ավանդույթի համաձայն, փրկվել է մի ամբողջ գյուղ։ Մոնղոլ-թաթարները պայմանավորվել էին գյուղի ավագանու հետ, որ կխնայեն բոլոր այն մարդկանց կյանքը, ովքեր կտեղավորվեն ժամատան ներսում։ Քանի որ մատուռն ուներ գաղտնի ելք, բոլոր բնակիչներին հաջողվեց փախչել։ Մոնղոլ-թաթարական բանակի գլխավոր հրամանատարը, մտնելով մատուռ, ապշահար է լինում՝ նա տեսնում է միայն աղոթող ավագանուն։ Ավագանին բացատրում է, որ ամբոխը վերածվել է աղավնիների ու չվել երկինք։ Գերեզմանատուն այցելությունը ներառված է այդ ուղղությամբ գրեթե բոլոր տուրերում և դրա շրջանակում զբոսաշրջիկներին առաջարկում են տեսնել նաև գյուղի կենտրոնում՝ քարաբեկորի տակ հայտնաբերված ինագույն արձանագրությունը:

Ծովինար գյուղում այնտեղ, ուր Արփա-Սևան թունելը միանում է Սևանին, ուրարտական շրջանի մի հուշարձան կա՝ Թեյշեբաինի ամրոցը, որը հետագայում Ծձաբերդ է վերանվանվել։ Թեյշեբաինին կառուցվել է մ.թ.ա. 1-ին հազարամյակում և նվիրվել ուրարտական հողմի և անձրևի աստված Թեյշեբային։ Ջբաղեցրել է մի ողջ բյուր և տեղի պաշտպանական խոշորագույն ամրություններից է եղել։ Այսօր դրա պատերը տեղ-տեղ հազիվ են երևում։ Այնտեղ, ուր շարվածքը պահպանվել է, քարե սալերը զարմացնում են իրենց չափերով։ Բլրի լանջին պահպանվել է Ռուսա Երկրորդի արձանագրությունը, ուր արքան պարձանքով և ակնհայտ հպարտությամը պատմում է իր նվաձումների մասին։

Oովինարին հարևան Արծվանիստ գյուղում է գտնվում ևս մեկ ձարտարապետական հրաշք՝ Վասեվան եկեղեցին։ Հիմնադրվել է վաղ միջնադարում։ Ըստ շինարարական արձանագրության, համալիրի գլխավոր Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցին կառուցվել՝ է 903 թ. հայոց սպարապետ Շապուհ Բագրատումու կողմից, իր քիոջ Սյուսյաց իշխանուհի Մարիամի տեսչությամբ։ Վանքում իաստատված վանական միաբանությանը սպարապետը չորս գյուղ ու The next destination we would recommend you not to ignore is Noratus village with its famous cross-stones. Noratus village is well-known for its cemetery, housing numerous cross-stones, which date back to the 9th -17th centuries. It is a unique open-air museum of cross-stones. The legend says that during a regular Mongol-Tatar attack, the King Gagik was concerned. He didn't know how to resist the enemy with a few dozens of soldiers, but finally managed to find a way out. Thousand of cross-stones were dressed like soldiers. As soon as the Arabs saw the large number of the Armenian "troops", they retreated.

There is a small chapel on the territory of a cemetery. Another legend says that the whole village survived thanks to this chapel. The Mongol-Tatars came to an agreement with the patriarch of the village that they would spare the life of all those people who managed to room inside the vicarage. As the chapel had a secret exit, all villagers were able to escape. When the general commander of Mongol-Tatar troops entered the chapel he was astonished, because he could see only the patriarch praying. The patriarch explained that the crowd turned into pigeons and flew away up in the sky. Almost all tours in this destination include cemetery and within this tour program tourists are offered to see an ancient inscription, found under the boulder in the village center.

Teyseba, which was later renamed Ordzaberd, is an Urartian fortress, which can be found at the juncture where the Arpa-Sevan tunnel joins Sevan. Teyseba was erected in the 1st millennium BC and was dedicated to Teisheba, the God of storm and rain. It occupied the whole hill and used to be one of the largest local fortifications. Today, the walls are hardly visible. The stone slabs survived to these days astonish with their sizes. There is an inscription by Rusa II on the slope of the hill. In the inscription the king tells about his conquests with glory and obvious pride.

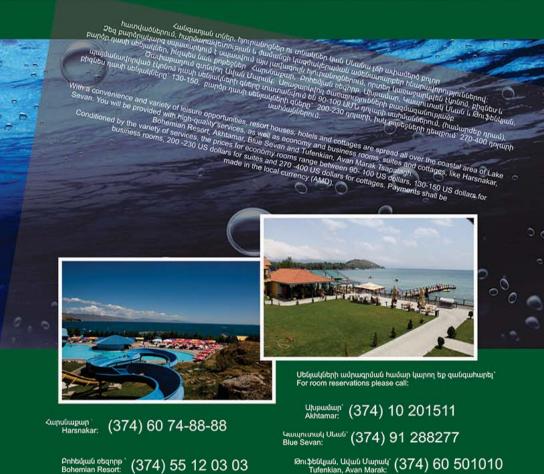
Vanevan Monastery, one more architectural wonder, is located in Artsvanist village, adjacent to Tsovinar village; It was founded in the early middle ages. The inscription says that Saint Gregory the Illuminator, the main church of the complex, was built in 903 by the Armenian general Shapuh Bagratuni and his sister Mariam, the princess of Syunik. The general gave four villages and mills to the monastic congregation as a present, who settled in the Monastery. In 914 Smbat I of Armenia of the Bagratid Dynasty, who died during the Arabian invasion, was

ջրաղացներ է նվիրել։ 914 թ. Վանեվանում է թաղվել արաբական արշավանքի ժամանակ զոհված հայոց թագավոր Սմբատ Ա Բագրատունին։ Իսկ 980-ական թթ. վանքը նորոցել և գավիթ է կառուցել Աշոտ Գ Ողորմածի՝ որդին՝ ապագա Գագիկ Ա Բագրատունի թագավորը։ Վանեվանը XIII-XIV դդ. բազմաթիվ նվիրատվություններ է ստացել։ XVI դարում թուրքական ցեղերի արշավանքների արդյունքում գյուղն ու վանքը դատարկվել են։ Այն կրկին սկսել է գործել 19-րդ դարի երկրորդ կեսին։

buried in Vanevan. In 980s the monastery was renovated and the church porch was built by the future king Gagik I of the Bagratid Dynasty, the son of Ashot III the Merciful. Many donations were made to Vanevan in the 13th-14th centuries. In the 16th century both the village and the monastery were devastated because of the invasions of Turkish tribes. The monastery began to function again in the second half of the 19th century.

Դուդուկի վաղնջական հայկական անվանումն է ծիրանափող։ Նախկինում այն պատրաստվում էր միակտոր բամբուկից։ Նրան միացված կարձ փողածայրոցը՝ պիպիչը, պատրաստվում է Հայաստանի ընդամենը մի քանի մարզերում աձող բամբուկի հատուկ տեսակից, ինչի շնորհիվ գործիքը ձեռք է բերում յուրահատուկ հնչողություն։ Պիպիչը հնամենի ծիրանափողից ժամանակակից դուդուկում պահպանված միակ մասն է։ Իր այժմյան տեսքը գործիքը ստացել է XIII դարում։

The native Armenian name of the duduk is Tsiranapogh. Originally, duduk was made of a whole bamboo. Pipich, a short mouthpiece fixed to duduk, was made of a special sort of bamboo, growing only in the certain regions of Armenia. Thanks to it, the instrument gains unusual and peculiar sounding. Pipich is perhaps the only thing that was inherited from the ancient Tsiranapogh by the modern duduk, The instrument as it looks today was first made in XIII century.

> ժամանակակից վարպետները դուդուկը աատրաստում են միայն ծիրանենու բնափայտից։ Ի միջի այլոց, այն լատիներեն ພໂປເຟໂກເນ້ են ARMENIACA:

> > Modern craftsmen make duduk only of the wood of an apricot tree. By the way, it is named ARMENIACA in Latin.

Դուդուկը տիպիկ հայկական գործիք է՝ պատրաստված հայկական ծառից։

> Duduk is a typical Armenian instrument made of the Armenian tree.

1920-30-ական թվականներին Հայաստանում ձևավորվեց նոր կատարողական դպրոց, որի հիմնադիրներն են Մարգար Մարգարյանը, Լևոն Մադոյանը, Խաչիկ Խաչատրյանը և Վաչե Հովսեփյանը։ Վերջինս և նրա ավանդույթները շարունակող Զիվան Գասպարյանը ստեղծեցին դուդուկի նոր երգացանկ՝ հիմնված հայկական բանահյուսական երգերի ու պարեղանակների վրա, որոնք հիմնականում կատարվում են ուրախ հանդիսությունների ժամանակ։ Ժամանակակից լավագույն հայ դուդուկահարներից են Զիվան Գասպարյանը, Գևորգ Դաբաղյանը (Երվայն) Մարթի Մարդիս Մարդինի հայաստանը (Արգանի) և

(Երևան), Մկրտիչ Մալխասյանը (Գյումրի), Վլադիմիր Կրոյանը (Վանաձոր), Գեորգի Մինասովը (Արցախ) և ուրիշներ։ Ժամանակակից դուդուկ պատրաստողները կատարելագործում են գործիքի հնարավորությունները։

ժամանակակից դուդուկ պատրաստողները կատարելագործում են գործիքի հնարավորությունները։ ժամանակակից դուդուկի տեխնիկական հնարավորությունները նրանք փործում են մոտեցնել արևմտյան փողային գործիքների, մասնավորապես՝ կլարնետի, հոբոյի հնարավորություններին։ Այսօր աշխարհում սկսվել է դուդուկի հաղթարշավ։ Դրա մասին են վկայում Հոլիվուդում և Եվրոպայում նկարահանված այն բազմաթիվ ֆիլմերը, որոնցում օգտագործվել են Վաչե Հովսեփյանի և Զիվան Գասպարյանի կատարումները։

Այսօր հայ ժողովուրդը հոգևոր վերածնունդ է ապրում, և դուդուկի երաժշտությունը, որ դարձել է ազգային խորհրդանիշ, նվաձում է նոր բարձունքներ պահպանելով հայի ոգին արդի համաշխարհայնացման ժամանակաշրջանում։ Մի շարք պետական և հասարակական կազմակերպություններ այսօր զբաղված են դուդուկի երաժշտության պահպանման և տարածման խնդիրներով։ Դրանցից է Հայկական ժողովրդական երաժշտության պահպանման հասարակական կազմակերպությունը (նախագահ՝ Գևորգ Դաբաղյան), որի առաքելությունն է մաքուր ազգային երաժշտության պահպանման և տարածման խմդիրներում ու տարածումը Հայաստանում և արտերկրում։ Նրանք կազմակերպում են վարպետության դասեր, թողարկում ծայներիզներ, գրում դուդուկի ձեռնարկներ և այլն։

Դուդուկի երաժշտության՝ Մարդկության ոչ-նյութական և բանավոր մշակութային ժառանգության գլուխգործոց ձանաչվելու շրջանակներում ներկայացված Հայկական դուդուկի երաժշտության պահպանության գործողությունների ծրագիրը հավանության է արժանացել ձապոնիայի կառավարության կողմից, որը պատրաստակամություն է հայտնել վերջինիս և ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի միջև կնքված համաձայնագրի հիման վրա (Japanese Funds-in —Trust for the Preseravtion and Promotion of Intangible Cultural Heritage) ֆինանսավորել վերոնշյալ ծրագրի իրականացումը։

In 1920-30s a new performing school, founded by Margar Margaryan, Levon Madoyan, Khachik Khachatryan and Vache Hovsepyan, was established in Armenia. Vache Hovsepyan and the adherent of his traditions Jivan Gasparyan created a new duduk repertoire based on the Armenian folklore and dance melodies, performed mainly at festive occasions.

Jivan Gasparyan, Gevorg Dabaghyan (Yerevan), Mkrtich Malkhasyan (Gyumri), Vladimir Kroyan (Vanadzor), Georgy Minasov (Artsakh) and many others are among the best Armenian duduk players.

Today's duduk makers improve the instrument. They are trying to bring the technical possibilities of the present-day duduk closer to the western wind instruments, namely clarinet and oboe. At present triumphant march of the duduk has been launched globally. Soundtracks of numerous films made in Hollywood and Europe, which include the duduk music performed by Vache Hovsepyan and Jivan Gasparyan, are the best proof of it.

Today the Armenian nation experiences a spiritual renaissance, and the duduk music, that has become a national symbol, reaches new heights, keeping the spirit of the Armenians up-to-date in the period of globalization. A number of governmental and non-governmental organizations are currently engaged in preservation and dissemination of the duduk music. Among such organizations is the Armenian Folk Music Preservation Non-Governmental Organization (Chairman Gevorg Dabaghyan), the mission of which is to preserve and disseminate the pure national music in Armenia and beyond its borders. The organization holds master courses, releases discs, and writes duduk manuals and the like.

The action plan on safeguarding the Armenian duduk music was submitted within the framework of proclaiming the duduk music as a masterpiece of the oral and intangible heritage of humanity and was approved by the government of Japan. It expressed willingness to fund the project above, based on the agreement (Japanese Funds-in – Trust for the Preservation and Promotion of Intangible Cultural Heritage) between the latter and UNESCO.

2005թ. նոյեմբերի 25-ին ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ն դուդուկի երաժշտությունը հռչակեց որպես մարդկության բանավոր և ոչ նյութական մշակութային ժառանգության գլուխգործոց։

On 25 September, 2005 UNESCO proclaimed the sound of the duduk as the Masterpiece of the Oral and Intangible Heritage of Humanity.

Դարեր շարունակ դուդուկի երաժշտությունն ուղեկցել է հայ ժողովրդին թե´ տոնախմբությունների ու հարսանեկան ծեսերի, թե´ սգո ու վշտալի արարողությունների ժամանակ։ Հայ ժողովրդի երաժշտական մշակույթի անցյալը, ներկան, նաև ապագան անհնար է պատկերացնել առանց դուդուկի թովիչ հնչողության, առանց նրա դյութիչ ծայնային ելևէջների։ Այն ուղեկցել է հայ ժողովրդին գաղթի ձամփաներից մինչև սիբիրյան աքսորավայրեր, տաձարներից մինչև ժամանակակից համերգային լուսավոր սրահներ։

Դուդուկի նախատիպեր հանդիպում են Անդրկովկասի, Հյուսիսային Կովկասի և Միջին Ասիայի, Իրանի ժողովրդական մշակույթներում։ Այն այդ ժողովուրդների կողմից սիրված երաժշտական նվագարաններից է։ Սակայն հայկական դուդուկի կառուցվածքում կան էական տարբերություններ, որոնք էլ հանգեցնում են ձայնային և տեխնիկական հնարավորությունների տարբերություններին։ Հայկական դուդուկը, որ կոչվում է նաև ծիրանափող, ունի թավշյա նուրբ տեմբը։ Դուդուկի հնչերանգում նկատելի է հայ ժողովրդի խոսակցական, ավելին՝ բարբառային, հնչերանգային համակարգը։ Դուդուկն օգտագործվում է ինչպես մենանվագի, այնպես էլ նվագակցման (հիմնական մեղեդուն ձայնակցելու) համար։

For many centuries duduk has accompanied the Armenian nation both during the feasts, weddings and funerals. It is impossible to imagine the past, present as well as the future of the Armenian nation's musical culture without a spellbinding sonority of the duduk and without its magic musical modulation. Duduk accompanied Armenians when they experienced migration and were exiled to Siberia. It could be heard in temples and modern concert halls.

One can come across the prototypes of the duduk in the folk cultures of Transcaucasia, North Caucasus, Middle Asia and Iran. It is one of the peoples' favorite musical instruments. However, there are significant differences in the structure of the Armenian duduk, which result in the differences of sound and technical possibilities. Armenian duduk, also called tsiranapogh (an apricot tree pipe), has a soft delicate timbre. The sound peculiarities of the Armenian slang are noticeable in the sonority of the duduk. Duduk is used both for solo performances and accompaniments.

Առասպել դուդուկի մասին 📗 Legend about duduk

Երիտասարդ քամին մի հիասքանչ ծիրանի ծառ է տեսնում ու իրապուրվում։ Հայվելով ծառի ծաղիկների թերթերին, տերևների եզրերին՝ քամին զարմանահրաշ մեղեդիներ է ստեղծում, որոնց հընչյունները սփռվում են չորսբոլորը։ Գերագույն քամին, իմանալով այդ մասին, ցայրանում է՝ ոչնչացնելով գրեթե ողջ բուսականությունը։ Երիտասարդ քամին, թևերը փռելով, փորձում է փրկել իր ծառը և hայտարարում է, որ hանուն նրա պատրաստ է ցանկացած զոհողության։ Եվ այդժամ քամիների տիրակայն ասում է.

- Դե ինչ, մնա՝ ծառիդ մոտ։ Սակայն այսուհետ դու երբեք չես կարողանա թռչել։ Քայց սպասի՛ր, դա շատ դյուրին է։ Թևերդ կմնան քեց։ Ցանկացած ժամանակ դու կկարողանաս թռչել, սակայն հենց որ թռչես, ծառը կմահանա։

Երիտասարդ բամին գոհ էր՝ և՛ թևերն իրեն մնացին, և՛ լինելու էր իր սիրած ծառի մոտ։ Սակայն աշնանը, երբ ծառը մերկացավ, երիտասարդ քամին թախծեց, քանի որ զվարձանքի միջոց չուներ։ Շուրջբոլորը պարում էին նրա եղբայրները, պոկում մոտակա ծառերի տերևները և երիտասարդ քամուն շուրջպարի կանչում։

Մի անգամ, չկարողանալով դիմադրել եղբայրներին, քամին միացավ նրանց շուրջպարին։ Հենց այդ պահին ծառը մահացավ և միայն մի փոքր Ճյուղ մնաց կենդանի՝ իր մեջ քամու մի մասնիկ պա-

ժամանակ անցավ, և մի տղա ցախ հավաքելիս գտավ այդ ձյուղը և դուղուկ սարբեց, որը շուրթերին մոտեցնելիս ինքն իրեն հրաժեշտի տխուր մերե-

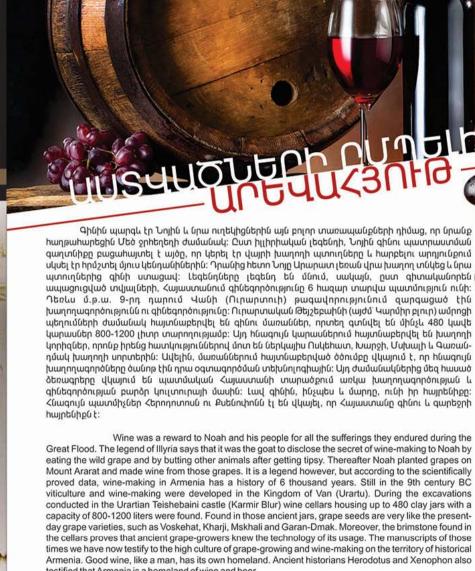
Once upon a time there was a young wind that met a wonderful apricot tree and fell in love with her. Touching her flower petals and delicate leaves, the wind created delightful melodies that soon spread far and wide. Learning about it, the supreme ruler of all winds flew into a terrible rage and began to destroy all plant life on the earth. The young wind spread his wings and tried to save his tree declaring about his readiness to go for any sacrifice. And then the ruler of all winds

"Stay beside your tree, but from now on you will lose your power of flight. But wait, it is too easy. I will leave you your wings. You will be able to fly any time you want. But as soon as you leave the ground, the tree will die."

The young wind was satisfied. After all, he still had both his wings and adorable tree. However, when autumn came and all the leaves fell off the apricot tree. the young wind got sad, as there were no leaves to play with. All around his brothers were dancing and pulling the leaves off the surrounding trees and calling the young wind to join them in their merry-go-round.

One day unable to resist his brothers, the young wind left the ground and flew towards his brethren. At the very moment, the tree died and only one small branch survived with little wind inside.

As time passed, a young man who was gathering firewood broke off that branch and used that piece of wood to carve out a duduk. When bringing it close to the lips, it began to play a sad farewell melody.

Wine was a reward to Noah and his people for all the sufferings they endured during the Great Flood. The legend of Illyria says that it was the goat to disclose the secret of wine-making to Noah by eating the wild grape and by butting other animals after getting tipsy. Thereafter Noah planted grapes on Mount Ararat and made wine from those grapes. It is a legend however, but according to the scientifically proved data, wine-making in Armenia has a history of 6 thousand years. Still in the 9th century BC viticulture and wine-making were developed in the Kingdom of Van (Urartu). During the excavations conducted in the Urartian Teishebaini castle (Karmir Blur) wine cellars housing up to 480 clay jars with a capacity of 800-1200 liters were found. Found in those ancient jars, grape seeds are very like the presentday grape varieties, such as Voskehat, Kharji, Mskhali and Garan-Dmak. Moreover, the brimstone found in the cellars proves that ancient grape-growers knew the technology of its usage. The manuscripts of those times we have now testify to the high culture of grape-growing and wine-making on the territory of historical Armenia, Good wine, like a man, has its own homeland, Ancient historians Herodotus and Xenophon also testified that Armenia is a homeland of wine and beer.

BEVERAGE OF THE GODS

Մ.թ.ա. 401-400թթ., երբ հունական զորքերը Քսենոփոնի գլխավորությամբ անցնում էին Նաիրի երկրով (Հայաստանի հնագույն անվանումներից է), հայկական տներում նրանց հյուրասիրում էին գինի և գարեջուր, որ պահվում էին խորը գետնափոր պահեստարաններում, հատուկ կավե կարասների մեջ։ Հայերը առաջինն են եղել, որ զբաղվել են գինու արտահանմամբ։ Երկու հազար տարի շարունակ հայ գինեգործների արտադրանքը հայտնվել է աշխարհի տարբեր երկրների բարձրաստիձան մարդկանց սեղաններին, ինչի մասին վկայում են նաև գրավոր աղբյուրները։ Հայկական գինիների

մասին՝ անուշաբույր, հնեցված և զարմանալիորեն տարատեսակ, գրում է նաև Հերոդոտոս Հալիկառնասցին։ Նա պատմում է, թե ինչպես գինով լցված նավակները Արածանի գետով (Արևելյան Եփրատ) Հայաստանից ուղևորվում էին Միջագետք, որտեղ այդ գինիները մեծ պահանջարկ ունեին։ Համաձայն ժամանակակիցների բազմաթիվ տվյալների՝ մ.թ.ա. 2-րդ հազարամյակից մինչև 1-ին հազարամյակի սկիզբը կտորներ, մորթիներ, վարդի յուղ, դեղաբույսեր և գինիեր էին Հայաստանից արտահանվում Հյուսիսային Աֆրիկա, Կիպրոս, Կրետե, Սիցիլիա, Սարդինիա, Կորսիկա և ժամանակակից Ֆրանսիայի և Իսպանիայի միջերկրական ափեր։ Գինու մնացորդներով, խաղողի կորիզներով ամաններ, գինեգործական սարքեր հայտնաբերվել են նաև Արենի գյուղի շրջակա քարանձավներում։ Այդ հետազոտությունները կատարվել են հայերից, ամերիկացիներից և իռլանդացիներից կազմված խմբի կողմից։

In 401-404 BC, when the Greek troops led by Xenophon were passing through Nairi (one of the ancient names of Armenia), in the Armenian houses they were treated with wine and beer, which were kept in special clay jars in the deep underground storage facilities. Armenians were the first to export wine. For two thousand years Armenian wine has appeared on the tables of high-ranking officials of the world's different countries and the written sources come to prove this fact as well. Herodotus Helicarnassus also wrote about Armenian wine, depicting it as aromatic, aged and astonishingly different. He told how wine-loaded dugouts from Armenia were sailing through Aratsani River (Eastern Euphrates) to Mesopotamia, where those wines were of high demand. According to numerous data of contemporaries, within the period of the II millennium up to the beginning of the I millennium BC fabrics, furs, rose oil, herbs and wine were exported to Northern Africa, Cyprus, Crete, Sicily, Sardinia, Corsica and Mediterranean littorals of contemporary France and Spain from Armenia. Jars with sediment of wine, grape seeds and wine-making equipment were found in the caves near Areni village. These researches were carried out by a group of Armenian, American and Irish scientists.

Հայաստանում ժամանակակից արդյունաբերական գինեգործությունը սկիզբ է առել 1887 թվականին, երբ առաջին գիլդիայի վաձառական Ներսես Թայիրովը երևանյան իշխանությունների թույլտվությամբ Երևանի բերդի տարածքում հիմնեց Հայաստանում գինիների և կոնյակների արտադրության առաջին ձեռնարկությունը։ Իսկ այսօր այնտեղ՝ «Արարատ» տրեստում գործում է գինեգործության թանգարան, որի հավաքածուում շուրջ 3 հացար բազմատեսակ գինիներ կան։ Աշխարհում գինիների ընդամենը 3 նմանատիպ պահոց կա՝ Հայաստանում, Ֆրանսիայում և Իտալիայում։ Հայկական գինեգործության ևս մեկ յուրահատկություն առանձնացնում է հայկական գինիները աշխարհի այլ երկրներում արտադրված գինիներից։ Հայկական գինիներն իրենց նմանը չունեն, և դա շնորհիվ հայկական խաղողի տեսակների մեջ շաքարի մեծ պարունակության, որն էլ նպաստում է առավել թունդ և կիսաքաղցը գինիներ ստանալուն։ Այսօր, համաձայն Հայ գինեգործների միության տվյալների, Հայաստանում մոտավորապես 40 գինեգործական ընկերություններ արտադրում են 100 տեսակից ավելի գինիներ։ Յուրաքանչյուր տարի մինչև 6 միլիոն շիշ գինի է արտադրվում։ Սակայն, ի տարբերություն բավականին լավ և խորը ներկայացված գինու հնացույն պատմության, ժամանակակից գինեցործության մասին տեղեկությունները քիչ են։ Արտադրանքի միայն մի փոքր մասն է արտահանվում՝ տարեկան 1 միլիոն շիշ։ Դրա 70%-ը հայտնվում է ռուսական շուկայում, որից բացի կարելի է նշել ԱՄՆ-ն և Եվրոպական Երկրները։

Հայկական գինին բավականաչափ չի գովագրվում։ Ավելին, բացառապես Արենի տեսակի խաղողից ստացված գինին է արտահանվում, և դա այն ժամանակ, երբ դեռ 20-30 տարի առաջ թեթև հայկական գինիներն էին ներառվել համաշխարհային հավաքածուի մեջ՝ մուսկատ, մադերա և արոտվելն։ 1990-ական թվականներին հայ գինեցործների առջև խնդիրներ ծառացան։ 650 ազգային խաղողի տեսակներից միայն 10-ն էր օգտագործվում։ Մշակվում էին խաղողի այն տեսակները, որոնք առավել դիմացկուն էին կլիմայի և հիվանդությունների դեմ։ Արդյունքում՝ իրական հայկական խաղողատեսակներից մնացին միայն Գառան-դմակը, Ոսկեհատը, Մսխալին, Լալվարը և Բանանցը, իսկ խաղողի սև տեսակներից՝ Արենին և Կախեթը։ Այսօր խաղողի բնիկ տեսակները կրկին սկսել են մշակվել։ Խաղողագործության, գինու և հիմնականում հայկական գինեգործության պատմության մասին անվերջ կարելի է խոսել։

The modern industrial wine-making in Armenia started in 1887 when Nerses Tairov, the famous merchant of the first guild of that time, with the permission of Yerevan authorities established the first enterprise for wine and cognac production of Armenia in the Yerevan fortress. And nowadays there, in "Ararat" Trust, a museum of wine-making can be found, the collection of which counts about 3 000 varieties of wine. There are only 3 similar wine reservoirs in the whole world: in Armenia, France and Italy. One more feature of Armenian wine-making distinguishes Armenian wines from wines produced in other countries of the world. Armenian wines do not have their analogs due to high sugar content in the Armenian varieties of grapes, which results in stronger and semisweet wine. Today, according to the data of the Armenian Association of Winemakers about 40 wineries in Armenia produce more than 100 types of wine. Annually up to 6 million bottles of wine are produced. Yet, irrespective of the fact that the ancient history of wine was introduced quite well, information about the contemporary wine-making is little. Only small portion of the production, that is 1 million bottles annually, is exported. 70% of the bottles is exported to the Russian Federation, as well as to the USA and European countries. Armenian wine is not advertised well enough. Moreover, exceptionally the wine produced from grape variety Areni is exported, while some 20-30 years ago light Armenian wines were involved in the world collection, like Muscat, Madeira and Port. In the 1990s Armenian wine-makers faced a number of problems. Out of 650 indigenous Armenian varieties of grapes only 10 were used. Merely the grape varieties, which were more resistant to the climate and diseases, were gown. As a result grape varieties, such as Garan Dmak, Voskehat, Mskhali, Lalvar, Banants, as well as Areni and Kakhet black grape varieties, survived out of the indigenous Armenian grapes, Today people have again started cultivating indigenous varieties of grapes. We can endlessly speak about wine-growing, wine and particularly about the history of Armenian wine-making.

Խաղողի վազերը, գինով լի կճուձները, խաղողի ողկույգները միշտ հայկական նախշազարդերի մաս են կազմել։ Սակայն ամենակարևորը դրանց կիրառման նշանակությունն է։ Հնում ժամանակարևորն գրաստանի բնակիչները նույնիսկ ծեսերի մեջ էին օգտագործում գինին։ Գինին ուղեկցում էր նրանց ամբողջ կյանքում և անգամ մահացածներին այն աշխարհ ճանապարհելիս նրանց հետ գինի էին ույնում։ Հնագույն ժամանակներում մարդիկ գուցե ենթագիտակցորեն կշահում էին գինու և հատկապես կարմիր գինու օգտակարության մասին։ Գրավոր աղբյուրներում նշվում է, որ հայերը սիրել են օգտագործել գինին և ձաշից առաջ, և ձաշի ընթացրում։ Մեր օրերում գինու շուրջ 600 բաղկացուցիչներ են սահմանակել և չափվել։ Այդ շատ բարդ

քիմիական միացությունները գինու մեջ չափազանց փոքր քանակով են ի հայտ գալիս։ Մակայն կարևորագույն դեր ունեն գինու համային և հոտային որակների համար։ Գինին պարզ սպիրտային լուծույթ չէ։ Այն պարունակում է ցնդող և չցնդող տարրերի մեծ քանակ, որոնց չափերը տարբեր են՝ կախված հողերի, խաղողի բազմատեսակությունից, անձրեների, արեի քանակից, տարվանից և այլն։ Վերջին հետազոտությունները ցույց են տվել, որ տղամարդիկ պետք է օրական խմեն 2-3 բաժակ գինի, իսկ կանայք՝ 2 անցամ պակաս։ Ճաշից առաջ գինին նպաստում է ստամոքսային սեկրեցիայի խթանմանը։ Գիտական տեսանկյունից ոչ բոլոր գինիներն են նույն կերպ օգտակար օրգանիզմի համար։ Ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ հատկապես կարմիր գինին նշանակալի չափով դրականորեն է ազդում մարդու առողջության վրա։ Կարմիր գինու մեջ մեծաքանակ մագնեզիում կա, որը կարևոր տարր է սրտի նորմալ աշխատանքի համար, կա շատ երկաթ, որն աշխատում է սակավարյունության դեմ, քրոմ՝ օրգանիզմում Ճարպաթթուների սինթեցին է նպաստում, ցինկ՝ պատասխանատու է թթվային հավասարակշռության և հյուսվածքների ռեգեներացիայի համար, ռուբիդիում՝ օրգանիզմից հանում է ռադիոակտիվ տարրերը։

Vines, jugs full of wine, bunch of grapes have always been the part of Armenian ornaments. But the most important is the meaning of their usage. In ancient times the inhabitants of Armenia even used wine in rituals. Wine was the part of their life and they even put a jug of wine in the coffin of a dead person. In the ancient times people might have subconsciously suspected about the usefulness of wine and red wine in particular. The written sources tell us that the Armenians adored drinking wine both before and during meals. Today scientists have proved the advantages of such inclination towards wine. At present about 600 wine ingredients have been determined and measured. Those very complicated chemical compounds exist in wine in a negligibly small quantity; still they play an important role in creation of taste and aromatic qualities. Wine is not a simple alcoholic solution. It contains a great quantity of volatile and nonvolatile elements, proportions of which are diverse depending on the variety of soil, grapes, rainfall, sun, year... The recent studies have shown that men should drink 2-3 glasses of wine per day, and women should drink two times less. Use of wine before eating contributes to stimulation of gastric secretion. From the scientific point of view not all types of wine are useful for organism. Studies show that red wine in particular has a positive impact on the man's health. Red wine contains big quantities

of magnesium, which is an important element for normal cardiac performance, as well as a lot of iron against anemia, chromium which contributes to synthesis of fatty acids in the organism. Zinc in wine is responsible for acid balance and regeneration of tissues and rubidium is able to remove radioactive elements from the organism.

The best traditions of winemaking

www.stepbrandy.com

SAC OYAGE TRAVEL

Olysnoth bluse աշխարհի ամենամեծ

գարեջրի փառատոնն է, որը անցկացվում է
Մյունխենում Բավարիայի մայրաքաղաքում։ Այն
սկսվում է սեպտեմբերի երկրորդ կեսին և տևում է 16
օր 21.09.2014 մինչև 05.10.2014։ Այս 16 օրերի
ընթացքում գարեջրի փառատոնը ուղեկցվում է
հարուստ շոու ծրագրով։ Չգեստավորված երթերը,
հրածիգների շքերթները, ծիավազքերը և
համերգները հաջորդում են միմյանց։
Գարեջրատների մոտ հաձախ կարելի է նկատել
ավանդական բավարական հագուստներով, կաշվե
տաբատներ հագած պարողների դոփապար
(Տchuhplattler) ցուցադրելիս՝ ծանր ալայան
կիսաձտքավոր կոշիկներով գետնի վրա դոփելիս։
Քաղաքի գարեջրատների և գարեջրի
թանգարանների դռները բաց են Ձեզ համար։

Ավելի քան 7 միլիոն զբոսաշրջիկներ աշխարհի բոլոր մայրցամաքներից այցելում են Մյունխեն փառատոնի ընթացքում։ Փառատոնը ինքնին հեռարծակվում է ուղիղ եթերով աշխարհի տարբեր հեռուստատեսությունների ալիքներով։ Այդ իսկ պատձառով Օկտոբերֆեստը գրանցվել է Գինեսի ռեկորդների գրքում որպես աշխարհի ամենամեծ փառատոն։

Oktoberfest is the largest beer

festival in the world. It is held in Munich, the capital of Bavaria. It starts in the second part of September and continues for 16 days from 21.09.2014 to 05.10.2014. Beer drinking is accompanied with a varied show program 16 days long. Costumed parades, rifleman marching, races and concerts take place alternately. One can often notice dancers near beerhouses, dressed in the traditional Bavarian costumes with leather trousers and demonstrating tap dance "The Schuhplattler", tapping the floor with heavy Alpine boots. One can also participate in tours to brew houses and beer museums of the city.

More than 7 million tourists from all continents of the world visit Munich during the festival. The festival itself is broadcast live by the TV-channels of the different world companies. That is why the Oktoberfest was registered with the Guinness Book of Records as the largest festival in the world.

Տուր Ծրագիր *0₊ 1*

Day 1

Tour program

ժամանում Մյունխենի օդանավակայան, տեղափոխում հյուրանոց։ Arrival at Munich airport, transfer to hotel.

0+2

Day 2

Երջայց քաղաքում ավտոբուսով և ոտքով՝ զբոսավարի ուղեկցությամբ (3 ժամ տևողությամբ), զբոսանքը կավարտվի Տոնական մարգագետին այցով։ A bus and walking tour in the city with a guide (3 hours) and a visit to the Festive meadow at the end.

0+3

Day 3

Ազատ ժամանակ։

Free at leisure.

Day 4

0+4

A full day visit to the Alps by bus with a guide. Visit to Neuschwanstein Castle (entrance tickets at an extra charge).

Այցելություն Ալպեր ավտոբուսով մեկ ամբողջական օր։ Այցելություն դեպի Նոյվանշտայն ամրոց (մուտքի տոմսերը լրացուցիչ գնով)։

Day 5

Ազատ ժամանաև։

Ուղևորություն դեպի Նյուրնբերգ մեկ ամբողջական օր, ըստ ցանկության սկսած 15 անձից։

045

Free at leisure.

A full day tour to Nuremberg (optional) at least 15 persons.

0+6

Day 6

Ազատ ժամանակ։

Ուղևորություն դեպի Զալցբուրգ մեկ ամբողջական օր, ըստ ցանկության՝ սկսած 15 անձից։ Free at leisure.

A full day tour to Salzburg (optional) at least 15 persons.

0+7

Day 7

Ազատ ժամանակ։

7-օրյա տուրի դեպքում՝ տեղափոխում օդանավակայան, մեկնում Մյունխենից։ Free at leisure

A 7-day tour includes transfer to airport, departure from Munich.

Op 8

Day 8

Տեղափոխում օդանավակայան, մեկնում Մյունխենից։ Transfer to airport, departure from Munich.

Տուր ծրագրի արժեքը ներառում է՝

- Երևան-Մյունխեն ավիատոմսեր,
- Չորսաստղանի իյուրանոց քաղաքի կենտրոնում։ Նախաձաշ (շվեդական սեղան),
- Օդանավակայան-հյուրանոց-օդանավակայան տեղափոխում,
- Ավտոբուսով շրջայց Մյունխենում ռուսախոս զբոսավարի ուղեկցությամբ (3 ժամ տևողությամբ),
- Տեղում սեղանի ամրագրում և գարեջրային մենյու Տոնական մարգագետնում տեղակայված տաղավարում,
- Ուղևորություն դեպի Ալպեր մեկ ամբողջական օր՝ ներառյալ այց դեպի Նոյվանշտայն ամրոց (մուտքի տոմսերը կազմում են լրացուցիչ գին՝ 12 եվրո մեկ անձի համար),
- · Pժշկական ապահովագրություն։

Լրացուցիչ վճար

· Շենցենյան վիցա – Գերմանիա՝ 35 եվրո

Վճարում տեղում

- Ուղևորություն դեպի Ջալցբուրգ զբոսավարի ուղեկցությամբ (3 ժամ տևողությամբ), տեղափոխում, 15 hոգուց բաղկացած խմբի դեպքում գինը կկազմի 60 եվրո մեկ անձի համար:
- Ուղևորություն դեպի Նյուրնբերգ զբոսավարի ուղեկցությամբ (3 ժամ տևողությամբ), տեղափոխում, 15 հոգուց բաղկացած խմբի դեպբում գինը կկազմի 60 եվրո մեկ անձի համառ:
- Մուտքի տոմսեր դեպի ամրոցներ, թանգարաններ և այլ կառույցներ:

Tour cost includes:

- · Air tickets Yerevan Munich,
- **** hotel in the city center. Breakfast (Smorgasbord),
- · Airport hotel airport transfers,
- Bus tours in Munich with a Russian speaking guide (3 hours),
- Table reservation and beer menu in the pavilion located in the Festive meadow.
- A full day tour to the Alps including a visit to Neuschwanstein Castle (entrance tickets at an extra charge: EUR 12 per person),
- Medical insurance.

Additional charge

· Schengen Visa for Germany - EUR 35

Payment at sight

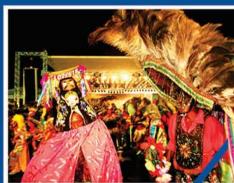
- A tour to Salzburg: transfers to and from, tour with a guide (3 hours), free at leisure. The price per person will make EUR 60, if the group consists of at least 15 persons,
- A tour to Nuremberg: transfers to and from, tour with a guide (3 hours), free at leisure. The price per person will make EUR 60, if the group consists of at least 15 persons,
- Entrance tickets to castles, museums and other sights.

ՄՇԱԿՈՒՅԹՆԵՐԻ ԲԵՈԼԻՆՅԱՆ ՓԱՈԱՏՈՆ BERLIN'S CARNIVAL OF CULTURES

Միջոցառման վայրը - Բեռլին ժամկետը - հունիսի 6-8 Venue: Berlin Date: 06-08 June

The Carnival of Cultures has been taking place in Germany since 1996. The number of participants reaches about 5000 and the one of tourists visiting the carnival is about 100 times more. On this day the representatives from 70 cultures, residing in Berlin, hold parades in the streets. Dressed in national costumes, they come out into the streets, sing national songs and dance national dances. The event lasts for about 9 hours, during which both the locals and tourists get familiar with the culture and traditions of the participants.

Մշակույթների փառատոնը Գերմանիայում անց է կացվում 1996թ.-ից։ Մասնակիցների թիվը մոտ 5000 է, այցելող զբոսաշոջիկներինը՝ մոտ 100 անցամ ավելի։ Այդ onn ՝ Գերմանիայի մայրաքաղաքում բնակվող 70 ազգերի և ժողովուրդների ներկայացուցիչները շքահանդես են կազմակերպում։ Նրանք ազգային տարացներով դուրս են գալիս փողոցներ, ինչեցնում ազգային երգեր, պարեր։ Միջոցառումը տևում է մոտ 9 ժամ, որի ընթացքում տեղացիներն ու զբոսաշրջիկները ծանոթանում են մասնակիցների մշակույթին, ավանդույթներին։

ԲՈՒՄԲԱ-ՄԵՅ-ԲՈՅ ՇՔԱՀԱՆԴԵՍ BUMBA-MEU-BOI PARADE IN BRAZIL

Միջոցառման վայրը - Բրազիլիա ժամկետը - հունիսի 24

Venue: Brazil

Փառատոնի պատմությունը սերտորեն կապված է Ամազոնի հնդկացիների մշակույթի և բրազի-

Տոնը նշվում է երկրի ողջ տարածքում,

Տոնի ընթացքում հազարավոր մասնակիցներ հատուկ այդ նպատակով կարված հագուստով, գլխանոցներով, շքեղ գարդարված կառքերով ու մեքենաներով փողոց են դուրս գալիս ու պարելով՝ անց-

Date: 24 June

այն դարձել է խրախձանքի տոն և զբոսաշրջությանն առնչվում է միայն անուղղակիորեն։ Փառատոնո բաղկացած է իրար հաջորդող 7 թեմատիկ մասերից՝ գեղարվեստական, մուլտիպլիկացիոն, գունեղ, սառցե, տեխնիկական, ծաղկային, էթնիկ, արկածային, քաղզը և դարոցական։ Դրանցից ամենահայտնին «սառցե» մասն է, երբ ամռան տապին զբոսաշոջիկները և տեղացիները ինարավորություն են ստանում այցելելու սառցադաշտ, փոքր-ինչ զովանալու և զբաղվելու ձմեռային սպորտաձևերով։ Ա-

Ի սկզբանե այս փառատոնը կոչված էր ակ-

տիվացնելու զբոսաշրջիկների հոսքը, սակայն այսօր

From the very outset this festival was called to activate the flow of tourists, but today it turned into a feast and is related to tourism only indirectly. The festival consists of a number of surprises, such as Art, Cartoon, Color, Ice, Flower, Adventure, Sweet and Back-2-School Surprises. The most popular among them is the Ice Surprise, when during the summer heat tourists and locals are provided an opportunity to visit the ice field, refresh themselves and take up winter sports. That is to say, everything is beautiful and colorful. Funny events, including games and refreshments, are held throughout the whole feast period.

TOURIST MOSAIC

ՏՈՒՐԻՍՏԱԿԱՆ ԽՃԱՆԿԱՐ

լական նույնանուն երաժշտական ոձի հետ։

սակայն Բումբա-Մեյ-Բոյի անցկացման ամենահայտնի վայրը Մարանյան նահանգի մայրաքաղաք Սան-Լուիսն է։ Երգիծական պարի տեսակ հանդիսացող Բումբա-Մեյ-Բոյը այս տեղերում մեծ տարածում է ստացել դեռևս 18-րդ դարի վերջերից։

նում մի քանի կիլոմետը։

The history of the festival is closely related to the culture of Indians of Amazon and the style of Brazilian music carrying the same name.

The festival is celebrated throughout the whole country. However, Bumba-Meu-Boi is widely known to be held in San Luis, Maranhao. A comic dance Bumba-Meu-Boi has spread widely across this territory since the late 18th century.

Dressed in special clothes, hoods and with luxuriously decorated chariots and vehicles, thousands of participants come out into the street and walk a few kilometers dancing throughout the feast.

սենք, գեղեցիկ ու գրավիչ են բոլորը։ Փառատոնի ողջ ընթացքում զվարձալի միջոցառումներ են անցկացվում, խաղեր ու հյուրասիրություններ կազմակերպվում:

ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐԻ ԱՄԱՌԱՅԻՆ ՓԱՌԱՏՈՆ

DUBAI SUMMER SURPRISES

ժամկետը - հունիսի 7 - հուլիսի 7 Venue: Dubai, United Arab Emirates

Date: 07 June - 07 July

Վայրը - Արաբական Միացյալ Էմիրություններ, Դուբայ

Ձեր տուրօպերատորը

UUՊԵՏՆԵՐԻ ՄԵՆԱՄԱՐՏԵՐ ԱՐԵՑՈՅՈՒՄ SARACEN'S JOUST IN AREZZO

Միջոցառման վայրը - Իտալիա ժամկետը - հունիսի 21 Venue: Italy Date: 21 June

Ենթադրվում է, որ այս մրցույթն Արեցոյում առաջին անգամ անց է կացվել 13-րդ դարում։ 18-րդ դարում այն նախ սկսեցին ավելի ուշ-ուշ անցկացնել, ապա մոտ երկու դար քաղաքը զրկվեց այս գունեղ միջոցառումից։ 1931 թ. ասպետների մենամարտերը վերսկսվեցին, սակայն այս անգամ որպես պատմության վերարտադրություն։ Մրցույթի մասնակիցների այդ օրը միջնադարյան հազուստ են հագնում, սպառազինվում միջնադարյան զենքերով։ Մրցում են քաղաքի 4 թաղամասեր, սակայն ոչ ներկայիս, այլ 14-րդ դարի վարչատարածքային բաժանմամբ։ Մրցույթին մասնակցում է միջնադարյան հանդերծավորմամբ ավելի թան 300 մարդ և 27 ձի։

Միջոցառման վայրը - Չեխիա ժամկետը - հունիսի 20-22 Venue: Český Krumlov Date: 20-22 June

Տոնի անցկացումը կապված է ժամանակին Չեխիայի Կրումլով քաղաքը կառավարած Ռոզենբերգների տոհմի անվան հետ, որի խորհրդանիշը վաղըն էր։

Տոնական օրերին քաղաքի բնակիչները և զբոսաշրջիկները պատմական հազուստ են հագնում (դրանք կարելի է վերցնել վարծույթի կետերից)։ Փողոցներում հայտնվում են ծիավորներ՝ ասպետների հագուստով, ազնվատոհմիկ կանայք՝ շքեղ հանդերծանքով, գեղջկուհիներ, ձգնավորներ ու պալատականներ։ Այս ու այնտեղ միջնադարյան հազուստով փողոցային երաժիշտներ ու աձպարարներ, մարմնամարզիկներ ներկայացնում են իրենց արվեստը և փող հավաքում, ինչպես հին ժամանակներում։ Միջոցառումը մեծ թափով նշվում է նաև քաղաքի դղյակում, որտեղ ամենուր սավառնում է հին ժամանկների ոգին, իսկ դղյակի մուտքի մոտ իսկական միջնադարյան տոնավաձառ է կազմակերպվում։

rour tour operator

ՍԱՆ-ՖԵՐՄԻՆԻ ՖԻԵՍՏԱ THE FESTIVAL OF SAN FERMIN

Միջոցառման վայրը - Իսպանիա, Սան-Ֆերմին ժամկետը - հուլիսի 6-14

Venue: Spain, San Fermin Date: 06-14 July

Ֆիեստան սկսվում է սուրբ Ֆերմինի տոնի

նախօրեին՝ հուլիսի 6-ի կեսօրին, 17-րդ դարում կա-

The tournament is supposed to be first held in Arezzo in the 13th century. The joust declined progressively during the 18th century and this colorful event eventually disappeared. The joust was restored in 1931, but this time as a form of historical re-enactment. The participants of the tournament wear medieval clothes on this day and are armed with weapons typical of that very age. With the administrative division of the 14th century the four districts of the city take part in the tournament. Over 300 people wearing medieval costumes and 27 horses take part in the tournaments.

The rocket launched from the City Hall, built in the 17th century, declares the start of the festival at noon on July 6"—the eve of the Saint San Fermin feast day. From 1 to 3 million tourists visit the city every day throughout the feast. During the event encierro (running of the bulls) takes place, which lasts 15 minutes. The event participants escape from the bulls for a quarter of an hour. Everyone's ultimate goal is to pass the trial harmlessly. The Festival of San Ferim also features ritual walks, parades, giants and bigheads parade, performances and corrida.

The festival is connected with the name of the Rožmberks dynasty, who once reigned over Český Krumlov. The rose was the symbol of this dynasty.

Throughout the feast locals and fourists wear historical costumes /such costumes are possible to rent/. Knights on horsebacks, noblewomen dressed luxuriously, peasant-women, hermits and courtiers appear on the streets. Like it was done in ancient times, street musicians, jugglers and gymnasts perform their shows in the streets and collect money. With the spirit of ancient times soaring everywhere and a medieval fair held at the entrance of the castle, the event is as well celebrated with great vigor in the city's castle.

Միջոցառման վայրը - Լոնդոն ժամկետը - օգոստոսի 12-16 Venue: London Date: 12-16 August

Ամեն տարի այս փառատոնին մասնակցելու համար քաղաք է գալիս մոտ 70 հազար մարդ։ Իսկ ողջ աշխարհից ժամանած գարեջուր արտադրողները ներկայացնում են ավելի քան 700 տեսակի 100 հացար լիտրից ավելի ցարեջուր։ Փառատոնի ընթացքում անց են կացվում բազմատեսակ մրցույթներ, այդ թվում «Բրիտանիայի գարեջրի չեմպիոն» մրցանակաբաշխությունը։ Ավանդաբար միջոցառումը անցկացնում է «Շարժում հանուն իրական էլի» (էլ-ը բրիտանական գարեջուրն է) ասոցիացիան։ Տոմսերի փոխարեն մասնակիցներին միջոցառման խորհրդանշով գավաթներ են տրվում։ Ի դեպ, այստեղ գարեջուրը չափում են ոչ թե լիտրով, այլ փինթով, որը կես լիտրն է։ Մեծ Բրիտանիայում ևս մեկ ցարեջրի փառատոն տեղի է ունենալու oգոստոսի 20-24-ը Պետերբորոյում, որտեղ մասնակիցները հնարավորություն կստանան համտեսելու «tj» huihseh wiltih pwu 350 intuwu, ghuni, gwntonh և ուտելիքի լայն տեսականի։ Մասնակցությունը տոմսերով է։

SNUUSHUU LA TOMATINA

Վայրը - Իսպանիա, Վալենսիա Միջոցառման ժամկետը - օգոստոսի 25-31 Venue: Spain, Valencia Date: 25-31 August

Տոմատինան իսպանական ամենահայտնի տոներից է, որն առաջին անգամ անց է կացվել 1945 թ. Վալենսիայի պահապան սուրբ Լուի Բեռնարի և Աստվածամոր պատվին։ Ամեն տարի տոնի անցկացման նպատակով հարևան մարզերից ավելի քան 100 տոննա պոմիդոր են բերում քաղաք։ Տոմատինան սկսվում է, երբ մասնակիցներից մեկը կարողանում է բարձրանալ երկիարկանի տան բարձրության oՃառված սյան վրա։ Դրա վերևում նրան որպես մրցանակ՝ մի կտոր խոզապուխտ է սպասում։ Snմատինայի սկիցբը ազդարարվում է օրգան իրանոթների կրակոցով։ Մեկ ժամ շարունակ բոլորը իրար վրա լոլիկ են նետում՝ առաջնորդվելուվ «հանուն ինձ, ընդդեմ բոլորի» կարգախոսով։ Տոմատինայի ավարտը ազդարարվում է ձիշտ մեկ ժամ հետո կրկին ջրցան հրանոթների կրակոցով։

Every year about 70 thousand tourists visit the city to take part in this festival. The brewers from every corner of the world present over 100 thousand liters of over 700 types of the beer. The festival is also home to the numerous contests as well as the Champion Beer of Britain Awards ceremony. Traditionally, the event is held by the Campaign for Real Ale organization (Ale is British beer). Instead of the tickets the participants are given mugs featuring the festival. By the way, at the festival the beer is measured not in liters but rather in pints, which is half a liter. One more beer festival will take place in Peterborough between 20-24August. where the participants will be provided with an opportunity to taste over 350 types of ale and a wide range of wine, beer and food. If you want to take part in the festival, just book tickets.

La Tomatina is one of the widely known Spanish feasts, first held in 1945 in honor of the town's patron saints, St. Louis Bertrand and the Holy Mother. Every year 100 tons of tomatoes are imported from the neighboring region to hold the feast. La Tomatina starts when one of the participants manages to climb to the top of a two-storey high greased pole to reach the coveted ham on top. The start signal for La Tomatina is given by firing the first water cannon into the air. One hour long everybody throws tomatoes on each other, guided by the following motto "Fight, otherwise you're going to be the target of attack." La Tomatina ends exactly an hour later with another water cannon being shot into the air.

NUSCU-BUSPU SNU THE FESTIVAL OF RATHA YATRA

Միջոցառման վայրը - Հնդկաստան Ժամկետը - հուլիսի 10

Venue: India Date: 10 July

Տոնը նվիրված է երկարատև դեգերումներից հետո Կրիշնայի տունդարծին Կրինդավանու։ Ամեն տարի միջոցառման նպատակով՝ նոր մարտակառջ են պատրատում ծառի հատուկ տեսակից։ Տոնի հետո այն մաս-մաս են անում և բաժանում որպես հուշանվեր։ Միջոցառման գլխավոր կառջը 13 մետր բարձրություն ունի, 2 մետր տրամագծով 16 անիվ։

Ամեն տարի մոտ 500 հազար ուխտավոր է գալիս տոնին։ Նախկինում մասնակիցներն իրենց կառջի անիվների տակ էին գցում, ջանի որ կարծում էին, թե նման մահով կազատագրվեն և կվերադառնան հոգևոր աշխարհ։ Այսօր տոնին նաև բազում զբոսաշրջիկներ են մասնակցում՝ գտնելով, որ դահնդկական մշակույթը հասկանալու հիանալի հնարավորություն է։

The festival is dedicated to Krishna's return to the native land Vrindavan after a long wandering. The chariots are built anew each year only from a particular type of tree. After the festival the chariot is dismantled and its parts are given as souvenirs. The main chariot is 13 meters high with 16 wheels of 2 meter diameter each.

Every year about 500 thousand pilgrims visit India to take part in the feast. At one time, worshippers would throw themselves under the wheels of the chariot as it was believed that they would be guaranteed a holy death. Today, the event is attended by numerous tourists as well. They believe that it is an excellent opportunity to understand the Indian culture.

E"UDULI"

«በተባበተլኮ»

SnySuzh heuduhuzhadate 4- py cheurauguite

The Fourth Pan-Armenian Festival of Tolma

խոհանոցը էթնիկ առանձնահատկություն-<mark>ներ</mark>ից է, որը նաև բնորոշող հատկանիշ է այս կամ այն էթնոսի համար։ Ալբերտ Բայբուրինի խոսքերով՝ խոhանոցը էթնիկության պահպանման այն առանձնահատկություններից է, որը կարող է նույնիսկ ավելի արմատական լինել, քան լեզուն և ծագման լեգենդը։ Հայոց ազգային խոհանոցի այսպիսի առանձնահատկություններից է տոլման, որը բնորոշում է մեր ~~էթն~~իկությունը, եթե հայ ես, ուրեմն տոլմա կսիրես ու կկարողանաս փաթաթել:

Տոլմայի փառատոնն ավելին է, քան փառատոնը, այն ավանդույթներին վերադառնալու կարևոր խնդիր է լուծում, այն նաև երիտասարդության շրջանում ազգայինն առավել արժևորելու խթան է հանդիսանում։ Ավանդույթների մեջ մեր ինքնությունն է և **հարատևությունը**։

4-րդ տարին ես Տոլմայի փառատոնը կլինի իացեցած մշակութային տարբեր միջոցառումներով, տոլմայի պատրաստման ինքնատիպ մոտեցումներով և հասարակությանը սիրելի ու հայտնի դեմքերով։ Փառատոնի հյուրերի ժամանցն առավել գեղեցիկ կդարձնի «Քարահունջ» Ֆուկ-բոք նախագիծը։

Cuisine is one of the ethnic peculiarities, which is also a characteristic feature for this or that ethnic group. According to Albert Baiburin cuisine is one of the distinctive features of ethnic preservation, which can be even more fundamental than the language and the legend of origin are. One of such distinctive features of the Armenian national cuisine is Tolma, which defines our ethnicity - if you are an Armenian, you will definitely love Tolma and will be able to roll it up.

The Festival of Tolma is something more than just a festival; it solves an important issue of coming back to traditions and motivates the young people to value everything national much more than they do. Both our identity and longevity are reflected in the

The fourth Festival of Tolma will brim with various cultural events, distinctive approaches to Tolma-making as well as favorite and famous people. Karahuni folk-rock band will make recreation for festival quests much more attractive.

<mark>Տ</mark>ոլմայի փառատոնը կազմակերպվում է «Ոսկե ծիրան» կինոփառատոնի շրջանակներում։ Նպատակը հայ ավանդական կերակրատեսակների պահպանումն ու փոխանցումն է սերունդներին։

The Festival of Tolma is held within the framework of the Golden Apricot film festival. The objective of the festival is to preserve Armenian traditional dishes and pass them on to future generations,

<mark>Փա</mark>ռատոնի ընթացքում կազմակերպվում են տարբեր մրցություններ։ Մասնավորապես այս տարի կանցկացվեն Ամենաերկար տոլմայի մրցույթ, Տոլմայի ամենաարաց համտես և այլմ։ Աշխատանքներ են տարվում ամենաերկար տուման Գինեսի ռեկորդների գոբում գրանգելու ուղղությամբ։

Different contests are held during the festival. "The Longest Tolma", "The Quickest Tolma-tasting" and other contests will be mainly held this year. Actions are taken to record the longest Tolma in Guinness Book.

Տոլման հայկական է, իսկ դոլման` ոչ

Tolma has an Armenian origin, which cannot be said about Dolma

Դոլմա՝ նշանակում է լցոնած, իսկ տոլմա՝ փաթաթած, այսինքն՝ խաղողի վազի տերևով։ Տոլման ուրարտերեն տոլի և մա բառերի կապակցությունն է, որ թարգմանաբար նշանակում է խարորի վաց և փաթաթված։ Հնում այն պատրաստվել է զառան ծեծած մսից։

Dolma means "stuffed" and Tolma - "rolled up", that is, wrapped in grape leaves. Tolma is a word that consists of two Urartian language roots "toli" and "ma", which has two meanings - a "vine" and "wrapped". In ancient times it was made from pounded lamb meat.

Ամեն տարի հուլիսին Արմավիրի մարզում, Սարդարապատի հուշահամալիրում տարածված ախորժալի բուրմունքն ազդարարում է ամենահայկական ձաշատեսակի՝ SNLVU3Ի ՓUNUSNUԻ բացումը։ Սպիտակ գլխարկներով խոհարարներն այցելուներին հյուրասիրելուց առաջ ոգևորված բացատրում են տոլմայի պատրաստման եղանակը։ Փառատոնի ընթացքում 22 տաղավարներում ներկայացվում է ավելի քան 60 տեսակի տոլմա, որ պատրաստում են մայրաքաղաքի ու մարզերի ռեստորանային համալիոների և անիատ խոհարաոները։ Ճաշատեսակո մատուցվում է կավե ամաններով։ Համերը լուրահատուկ են, բնորոշ այն տարածաշրջաններին, որտեղ ապրել են մեր նախնիները՝ Արտամետի, Ալաշկերտի, էջմիածնի, Մշո տոլմա... Նորություն է թոնրի տոլման։ Հայկական խոհանոցում տոլմայի թեժ ինգյակում են խաղողի տերևով տոլման, Էջմիածնի տոլման (կաղամբով և բանջարեղենով), պասուց տոլման, երևանյան տոլման (նման է էջմիածնի տոլմային, ավելացվում է սերկեիլ), Մշո տոլման՝ պատոաստված կտուսած մսով և բլոուրով:

Every year in July, the appetizing smell spread all over Sardarapat Memorial in Armavir region, heralds the opening of the festival of the most Armenian dish - the FESTIVAL OF TOLMA. Cooks in white hats explain enthusiastically the methods of cooking Tolma to guests before treating them to such a delicious dish. During the festival more than 60 types of Tolma are presented in 22 pavilions, made by selfemployed cooks and cooks working at restaurant complexes of regions and the capital. The dish is served in clay plates. Tastes are peculiar and typical of the regions our ancestors once lived in, like the tastes of Artamet, Alashkert, Echmiatsin and Mush tolmas...Tolma cooked in tonir is something new. Tolma with grape leaf, Echmiatsin Tolma (with cabbage and vegetables), Pasuts (Lent) Tolma, Yerevan Tolma (similar to the Echmiatsin Tolma, only guinces added), Mush Tolma, prepared with chopped meat and crushed wheat are among the top five tolmas of the Armenian

INUSOL

2012 թվականից ամեն տարի օգոստոսի 11-ին, Սևանի գյուղերից մեկում՝ Ծաղկունքում, անցկացվում է Թոնրատոն՝ նվիրված Նավասարդի տոնին (հին հայկական Նոր տարին՝ նվիրված հայոց դիցարանի 7 աստվածներին)

Tsaghkunk village, one of the many villages of Sevan, has been holding Tonraton festival since August 11, 2012. The festival features Navasard, which is an ancient Armenian New Year, devoted to the 7 Gods of the Armenian mythology.

Կազմակերպիչները նպատակ ունեն ԹՈՆՐԱՏՈՆԻ միջոցով աշխարհին ներկայացնել թոնրի ստեղծման, ծիսական, կենցաղային և բուժիչ նշանակության մասին, ինչպես նաև՝ պահպանել ու տարածել թոնրում պատրաստվող հայոց ավանդական կերակուրները։ Նավասարդի ծիսական 7 կերակուրների մեջ մեծ տեղ էր հատկացվում ցորենի հատիկից և չոր մրգերից պատրաստվող կերակուրներին։ Ծիսական կերակուրներից պարտադիր է եղել հարիսան կամ քաշիկան՝ պատրաստված նորահաս ցորենով և զոհաբերված կենդանու մսով, որն ավանդույթի համաձայն եփվել է թոնրում։ Այդ թվում պարտադիր էին պասուց տոլման, անուշապուրը, մայրամապուրը, տարեհացը, գաթաները, աղանձը։ Կարևոր արարողություն էր հաց թխելը։ Նոր տարին պետք է սկսվեր նոր հացով։ Հայաստանում հաց թխում էին փռի մեջ և թոնրում։ Թոնիրը հայերի համար պաշտամունքային նշանակություն ուներ։ Թոնիր ունեն շատ ազգեր, բայց միայն հայերն են, որ թոնիրը զետնի մեջ են սարքել։ Այն արևն է՝ զետնի մեջ։ Եվ հայ կինը խոնարիվում է արևաստուն, որ վերջինս հաց պարգևի։

ԹՈՆՐԱՏՈՆԻ տոնակատարության համար իբրև ամենահարմար վայր է ընտրվել Սևանի գյուղերից մեկը՝ Ծաղկունքը։ Սպասվում է, որ այդ օրը հավաքված հայաստանցիներն ու օտարերկրացիները ոչ միայն հնարավորություն կունենան Ճաշակելու այն բոլոր կերակրատեսակները, որ պատրաստվում են թոնրում, այլև մասնակից կլինեն նավասարդյան խաղերին ու խրախ-Ճանքին։

Նավասարդի ծիսական կերակրատեսակների համն ու բույրը կվայելեք, եթե մասնակից դառնաք այս համեղ տոնահանդեսին՝ ԹՈՆՐԱՏՈՆԻՆ։

Through TONRATON festival the organizers aim at globalizing the origin of tonir (clay oven), its ritual, living and healing peculiarities, as well as at preserving and disseminating Armenian national dishes cooked in tonir. Dishes made from wheat grain and dried fruit took a special place among the 7 ritual dishes of Navasard. Made from newly-matured wheat and meat of a sacrificed animal and baked in tonir, as the tradition required, Harisa or Kashika were a must among the ritual dishes. Pasuts Tolma, Anushapur, Mayramapur, Tarehats, Gata and roasted grains of wheat were among the required dishes. Bread baking was an important ritual. New-baked bread was a must on the New Year's table. Bread was baked both in the oven and in tonir in Armenia. Tonir was something that was worshipped by the Armenians. Many nations have tonir, but only Armenians have built tonir in the ground. It symbolizes the sun in the ground and the Armenian woman worships the God of the Sun for giving the bread.

Tsaghkunk, one of the many villages of Sevan, was selected as the most convenient place to celebrate TONRATON festival. Both the Armenians and foreigners are anticipated to have a chance not only to taste all the dishes made in tonir but also to take part in the games and feast of Navasard.

You will enjoy the taste and flavor of the Navasard ritual dishes, if you join this delicious feast TONRATON.

Ամեն տարի սեպտեմբերի 18-ին Լոռու մարզի Ախթալա քաղաքում՝ անցկացվում է ավանդական ԽՈՐՈՎԱԾԻ ՓԱՈԱՏՈՆԸ

The traditional BARBECUE FESTIVAL is held annually in Akhtala town of Lori region on September 18.

ԽՈՐՈՎԱԾԻ ՓԱՈԱՏՈՆԻՆ ներկայացվում են խորովածի պատրաստման բոլոր չորս եղանակները՝ խորոված կրակարանում, պտտածողի վրա, փոսի մեջ (չոբան-խորովու) և թոնրի խորոված։ Ինչքան էլ վիձեն, թե խորովածը որ ազգին է պատկանում, մի բան հաստատ է՝ թոնրի խորովածը հայկական ծագում ունի։ Հայերը խորովածի պատրաստման մի քանի եղանակ ունեն, որոնք նաև այլ ազգեր են այժմ կիրառում, սակայն աշխարհում միայն հայերն են թոնրի մեջ խորոված պատրաստում։ Բացի դա, միայն հայերենում է այս կերակրատեսակի անվանում դարձել պատրաստման եղանակը, որը նշանակում է ջերմային մշակում՝ խորոված։

Փառատոնը ուղեկցվում է ազգային երգ ու պարով, խորովածի համտեսով, իսկ ամենահետաքրքիր մասը մրցույթն է։ Նախատեսված է չորս անվանակարգ՝ «Լավագույն համուհոտ», «Լավագույն տեսք», «Լավագույն մտահղացում» և «Լավագույն ավանդական խորոված»։ Լինելու են նաև հատուկ մրցանակներ։ Սակայն փառատոնին լինելու է մեկ բացարձակ հաղթող, որը ստանալու է գլխավոր մրցանակը՝ կավե գավաթ։ Մի խոսքով, եթե ուզում եք լավ խորոված ուտել՝ այցելեք Հայաստան։

All four ways of barbecue cooking, such as barbecue in the fireplace, barbecue on the horizontal bar, barbecue in the pit (shepherd barbecue) and barbecue in tonir, are shown at the BARBECUE FESTIVAL. No matter what they say about the origin of the barbecue, one thing is for sure, the barbecue in tonir has an Armenian origin. The Armenians have a few ways of barbecue cooking and today other nations make use of them. However, only Armenians make barbecue in tonir. Besides, only in the Armenian language the name barbecue (khorovats) became the way of cooking, which means thermal processing.

The festival features national songs and dances, barbecue tasting, and the most interesting part is the contest with four nominations — "The Best Taste and Flavor", "The Best Look", "The Best Idea" and "The Best Traditional Barbecue". Look forward to special awards, two nominations given by the organizers for the best professional approach. However, there will be only one absolute winner at the festival and the main prize will be a clay cup.

To cut the long story short, if you want to taste a delicious barbecue, visit Armenia.

ARMENIAN

П

ESTIVALS

Rtoff to aptine framework HARVEST AND WINE FESTIVAL

Հոկտեմբերի կեսերին Վայոց ձորի մարզի Արենի գյուղում ավանդական դարձած Բերքի և գինու փառատոնն է:

The traditional Harvest and Wine Festival is held in Areni village of Vayots Dzor in the mid-October

Նյութականից հոգևոր արժեքի վերածված գինին ու խաղողը հայ այգեգործի ու գինեգործի տաղանդը իռչակել են ամենուր, այնտեղ, ուր հայկական գինի է մտել կամ ապրել է հայր։ Եվ ով գիտե, գուցե նաև դա է առիթը, որ այսօր Արենի գյուղը դարձել է զբոսաշրջության կենտրոն, իսկ արենցի և գինեգործ բառերը՝ հոմանիշներ։ Վայոց ձորի մարզի Արենի գյուղը, որ հայտնի է որպես զինեգործների գյուղ, ունի հետաքրքիր և յուրօրինակ սովորույթ՝ իսկական արենցին պետք է այգի հիմնի, խաղողագործությամբ և գինեգործությամբ զբաղվի։ Եվ իզուր չէ, որ ֆրանսիացիներն ասում են՝ գինին ստեղծեցին հայերը, հույները դարձրին բիզնես, ֆրանսիացիները՝ արվեստ, իսկ Արենի գյուղի բնակիչների համար գինին և արվեստ է, և բիզնես։

Turned from a material into a spiritual value, wine and grape have proclaimed about the talent of the Armenian gardeners and winemakers in every spot of the world where the Armenian wine was tasted and where the Armenian lived. Who knows, maybe this is reason why village Areni currently became the center of tourism, and the words "Arenian" and "winemaker" are its synonyms. Village Areni in Vayots Dzor, known as a village of winemakers, has an interesting and peculiar tradition - the real Arenian must have a garden, take up vine-growing and wine-making. This is the reason why the French say that the Armenians created wine, the Greeks turned it into a business, the French made it art and for the Arenians wine is both art and business.

ARMENIAN FESTIVALS

Ամեն տարի հոկտեմբերի կեսերին հենց այստեղ, Արենիում, որտեղ հանդիպում են կիզիչ արևն ու նրա ջերմությունը կլանող խաղողի ողկույզները, մինչև ուշ գիշեր շարունակվում են գինու տոնն ու վայելքը։ Բացի անարատ գինուց՝ ներկայացվում են նաև հայկական ազգային ձաշատեսակներ, գինու պատրաստման մի քանի եղանակներ, նաև Արենի գինու գաղտնիքները։ Ի դեպ, խաղողի պահպանված լավացույն սորտերից մեկն այսօր Արենին է՝ աշխարիի հնագույն սորտերից մեկը, որն աձում է Վայոց ձորում, ծովի մակերևույթից մոտ 1500 մ բարձրության վրա։ Արենին քնքուշ ու նրբահամ գինի դառնում է միայն Վայոց ձորում։ Փորձել են Արենին աձեցնել այստեղից դուրս, բայց չի ստացվել այն գինին, որ պատրաստվում է տեղի կլիմայական պայմաններում աձեցված խաղողից և որի համբավը տարածված է աշխարհով մեկ։

Բերքի ու գինու փառատոնի շրջանակներում անցկացվում է գինեգործական տարբեր գործարանների և անհատ արտադրողների գինու գուցահանոես-տոնավաձառ, նաև գինու և պանրի համտես, խաղողի ձգմում, լավաշի, գաթայի պատրաստում, գեղանկարների ցուցահանդես, կողովագործության և մի շարք այլ մրցույթներ։ Փառատոնի մրցանակաբաշխության անվանակարգերն են. «Հայաստանը ձեր աչքերով» լավագույն գինու պիտակ, «Ոսկե տակառիկ»՝ լավագույն գինի, «Փառատոնի լավագույն հուշանվեր»։ Փառատոնն ուղեկցվում է հայկական երգ ու պարով, ժողովրդական, ազգային խաղերով։ Մի խոսքով՝ Արենին այդ օրը ավանդույթների հանրագիտարան է հիշեցնում։

Right here in Areni, where the scorching sun and a bunch of grapes, having absorbed the heat of the sun, meet every year, in the mid-October, the wine feast and delight keeps on going till late night. Besides the pure wine. Armenian national dishes, a number of ways of wine-making and the secrets of Areni wine are presented at the festival. By the way, one of the world's most ancient grape varieties is Areni, the first-class grape variety that has preserved to date and which is grown in Vayots Dzor, at the altitude of 1500 m above the sea level. Areni obtains a soft and subtle flavor only in Vayots Dzor. Many times people tried to grow Areni beyond the borders of Areni village but they didn't manage to get the flavor of the wine, made from the grape grown under the local climatic conditions, the fame of which is spread all over the world.

Wine exhibition-sales for various wineries and individual wine producers, as well as wine and cheese tasting, grape squeezing, lavash (flat bread) and gata making, exhibition of paintings, basket weaving and a number of contests are held within the framework of the Harvest and Wine Festival.

The nominations of the festival award ceremony are the best wine label "Armenia through your eyes", the best wine "Golden barrel" and "The best souvenir of the festival". The festival features Armenian songs and dances, as well as folk and national games. In a word, Areni looks like an encyclopedia of traditions on this day.

Մասնակցեք Բերքի ու գինու փառատոնին, վայելեք անուշահամ Արենի գինին և ձեր մարմինն ու հոգին կլինեն միանգամայն առողջ, իսկ կյանքը՝ հրաշալի։

Take part in the Harvest and Wine Festival, enjoy delicious Areni wine and both your body and soul will be completely healthy, and the life – wonderful.

ՀԱՐԿՎԵԼՈՒ ԵՆ

TAXABLE

Եգիպտոս

Մայիսի 1-ից Եգիպտոսի տուրիստական վիցան՝ մուտքի արտոնագիրը թանկացել է 5 դոլարով՝ կազմելով 20 դոլար։ Եգիպտոսի իշխանությունները կարծում են, թե դա չի ազդի զբոսաշրջիկների այցելությունների թվի վրա, մանավանդ որ թանկացումը կազդի միայն երկրի մայրաքաղաք Կահիրե այցելողների վրա։

Փոխարենը այս նորամուծությունը դրականորեն կացրի երկրի բլուջեի վրա։ Եգիպտոսի եկամուտներում մեծ է զբոսաշրջության մասնաբաժինը, իսկ այս տարվա հունվար-փետրվարին, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ, Եգիատոս այցելությունների թիվը նվազել է 28

Դուբայ

Դուբայում հանգստացողները ևս սկսել են հարկվել։ Այս տարվա մարտի 31ից՝ կախված գիշերակացի տեսակից (իլուրանոց, իլուրատուն և այլն) լուրաքանչյուր գիշերվա համար գբոսաշոջիկները 7-20 դրահմ՝ 1,9-ից 5,5 դոլար են վձարելու։

Լատվիա

Նույնպիսի հարկատեսակ ներդրվել է նաև Լատվիայում։ Ռիգայում հանգստացողներից յուրաքանչյուրը օրական 0,7 լատ՝ 1 եվրո է վձարելու իլուրանոցներում, իյուրատներում ու բնակարաններում իջևանելու դեպքում, 0,25 լատ՝ 30 եվրոցենտ, առողջարաններում հանգստանալու և 0,15 լատ՝ 20 եվրոցենտ, հոսթելներում ու քեմփինգներում անցկացրած յուրաքանչյուր ondu hudun:

Egypt

Tourist visa (entry permit) fee for Egypt has been increased by 5 US dollars, making 20 US dollars from May 1. Egyptian authorities believe that the increase will not affect the flow of tourists to the country; it will only affect those visiting Cairo - the capital of the country.

Instead, this novelty will positively impact on the budget of the country. Egypt's revenues from tourism are great. However, the flow of tourists to Egypt dropped by 28% in January-February of this year as compared to the same period of the previous

ubai

Dubai tourists are also charged a tax. Starting March 31 of this year tourists will be charged 7-20 Dirhams (1,9-5,5 US dollars) on stays in hotels, guesthouses and other holiday homes per night, depending on the type of overnight.

₋atvia

The same kind of tax was introduced in Latvia. Every tourist in Riga will pay 0,7 Lat (1 euro) on stays in hotels, guesthouses and apartments, 0,25 Lat (30 eurocents) in sanatoriums and 0.15 Lat (20 eurocents) in hostels and camping sites per day.

Լիսաբոնում մոտ 400 մասնագետներից կազմված փորձագիտական խումբը իրապարակել է Եվրոպայի ամենահարմարավետ, լավագույն օդանավակայանների ցանկը:

Տարեկան 10-25 մյն ուղևող սպասարկելու համար նախատեսված լավագույն օդանավակայան է ձանաչվել Անթալիայի օդանավակայանը։

Տարեկան ավելի քան 25 մլն ուղևոր ընդունելու հնարավորությամբ օդանավակայաններից լավագույնը Ամստերդամի «Սիիփոոլն» է: Այն մրցակիցներից առաջ է անցել ոչ միայն ուղևորափոխադրումների ցուցանիշներով, այլև հարակից ենթակառուցվածքների զարգացածությամբ ու շրջակա միջավայրի պահպանությամբ:

Էկոլոգիական ինովացիաների հարցում նվաձումների համար ցուցակում տեղ է գտել նաև Ցյուրիխի օդանավակայանո։

Ջուգահեռաբար, զբոսաշրջիկները հրապարակել են լավագույն օդանավակայանների իրենց կազմած ցանկը, որը բավականին տարբերվում է մասնագետների ներկայացրած ցանկից։ 4000 գբոսաշրջիկների գերակշիռ մասը՝ մոտ 90 տոկոսն ասել է, որ գոհ է Ցլուրիխի օդանավակալանում սպասարկման որակից։ Մոտ 87 տոկոսը գոհ է եղել նաև «Փարիզ-Օրլի» օդանավակայանից, իսկ 86 տոկոսը՝ Ամստերդամի «Սիիփհոլից»։

In Lisbon a group of about 400 experts has published the list of the most convenient and best

Antalya Airport was recognized as the best airport, handling 10-25 million passengers annually. Amsterdam Schiphol Airport has the best annual handling capacity of over 25 million passengers. It is staying ahead of its competitors not only in terms of passenger transportation indices but also in terms of the development of adjacent infrastructures and preservation of the environment.

Zurich Airport was also included in the list for achievements in the field of environmental innovations.

Simultaneously, tourists have published their own list of the best airports, which is quite different from the list compiled by the experts. Majority of 4000 tourists, about 90%, stated that they are satisfied with the service quality at the airport. About 87% has been pleased with Paris Orly Airport and 86% with Schiphol Airport in Zurich.

Տեսարժան վայրեր, ուր այցելելու համար գումար ՉԵՆ վձարում

Free tourist attractions

Փարիզի Աստվածամոր տաձար

Notre Dame de Paris

Տաձարը գտնվում է Փարիզի կենտրոնում՝ ոչ պակաս հայտնի, բայց վՃարովի տեսարժան վայրերի, գրավչությունների կողքին։ Այն կառուցվել է Փարիզի առաջին քրիստոնեական եկեղեցու՝ Սենտ էտիենի տեղում, որն էլ իր հերթին եղել է Յուպիտերի պատվին կառուցված հռոմեագալլական տաձարի տեղում։

Ամիսներ առաջ «Ֆիլիպս» ընկերությունը փոխել է Փարիզի Աստվածամոր տաձարի գիշերային լուսավորությունը՝ էլ ավելի գրավիչ դարձնելով հանրահայտ տուրիստական այս հրաշքը:

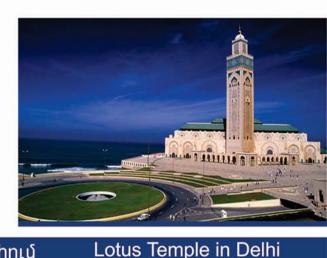
The cathedral is in the center of Paris nearby not less famous but paid attractions and places of interest. It was erected on the site of Saint - Etienne Basilica, Paris first Christian church, which was itself built on the site of a Gallo-Roman temple to Jupiter.

Months ago Philips Company changed the nighttime lighting of Notre-Dame de Paris, turning this famous tourist wonder into a much more attractive site.

Հասանի մզկիթը Կասաբլանկայում The Hassan II Mosque in Casablanca

Մարոկկոյում գտնվող այս մզկիթը ժամանակակից արևելյան ձարտարապետության գոհարներից է՝ ապակե հատակով, աշխարհում ամենաբարձր մինարեթով և շարժական տանիքով։

With a glass floor, the tallest minaret in the world and a sliding roof, this mosque located in Morocco is one of the jewels of modern eastern architecture.

Սուրբ Պետրոսի տաՃարը Վատիկանում

Լոտոսի տաձարը Դելիում

Լոտոսի տաձարն, ասես, բետոնով կառուցված ու արտաքինից հունական մարմարով երեսպատված լոտոսի հսկայական ծաղիկ լինի։ «Ծաղիկը» 3 շարքով դասավորված 27/ թերթիկ ունի։ Տերևի շուրջ 9 արհեստական ջրավազաններ են։ Եթե has grown out of the water". տաձարը դիտեք վերևից, այնպիսի տպավորություն կունենաք, թե «ծաղիկն աձել, դուրս է եկել ջրից»։

Constructed from concrete and faced with Greek marble, Lotus Temple is like a huge lotus. The Flower has 27 petals arranged in 3 clusters along with its 9 surrounding ponds. If you watch the temple from above, you will get an impression of a flower "that

